

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

ફોજદારી અપીલ નંબર ૭૪૬ / ૧૯૯૭

સાથે

ક્રિમિનલ રીવિઝન એપ્લિકેશન નંબર ૩૭૦ / ૧૯૯૭

સાથે

ફોજદારી વિવિધ અરજી નંબર ૯૫૦૮ / ૨૦૧૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ રવિ આર. ત્રિપાઠી

અને

માનનીય સુશ્રી ન્યાયમૂર્તિ સોનિયા ગોકાની

=====

- ૧ શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?
- ૨ પત્રકારને સંદર્ભ કરવામાં આવશે કે નહીં?
- ૩ શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની ઉચિત નકલ જોવા માંગે છે?
- ૪ શું આ કેસમાં ભારતનું બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટને સંબંધિત કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે ?
- ૫ શું તે દીવાની ન્યાયાધીશને પરિપત્રિત કરવાનું છે?

=====

ગુજરાત રાજ્ય. અપીલકર્તા (ઓ)

વિરુદ્ધ

મંજીભાઈ જાદવજીભાઈ પટેલ અને ૧ સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ :

અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧ માટે સુશ્રી ચેતના શાહ, એ. પી. પી.

સામાવાળા (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧-૨ માટે વકીલ શ્રી જીગર જી.
ગઢવી,

=====

કોરમ:માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ રવિ આર. ત્રિપાઠી

અને

માનનીય સુશ્રી ન્યાયમૂર્તિ સોનિયા ગોકાની

૨૪એપ્રિલ, ૨૦૧૫

સી.એ.વી ચુકાદો

(પર: માનનીય સુશ્રી ન્યાયમૂર્તિ સોનિયા ગોકાની)

આ અપીલ સત્ર કેસ નંબર ૨૨૭/૧૯૯૨ માં ભાવનગરના વિદ્વાન
એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા ૧૭મી જૂન ૧૯૯૭ના ચુકાદા અને નિર્દોષ જાહેર
કરવાના આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે.ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા આવા ચુકાદા અને નિર્દોષ
મુક્તિના આદેશને પડકારતી ફોજદારી અપીલ નંબર ૭૪૬/૧૯૯૭ પસંદ
કરવામાં આવે છે, જ્યારે, પ્રતિવાદી-આરોપીની નિર્દોષ મુક્તિના આવા આદેશને
પડકારતી મૂતક લવજી તલશી લખાનીની વિધવા દ્વારા ફોજદારી પુનરાવર્તન
અરજી નંબર ૩૭૦/૧૯૯૭ પસંદ કરવામાં આવે છે.

::ફરિયાદપક્ષનો કેસ::

ગાઢાડા પોલીસ સ્ટેશનમાં એક પોલીસ કોન્સ્ટેબલ લક્ષ્મણભાઈ દ્વારા નોંધાયેલી એફ. આઈ. આર. માં કાર્યવાહીનો કેસ છે કે જ્યારે મૃતક-લવજીભાઈ, એક સસ્પેન્ડેડ પીએસઆઈને ગાડાડા કોર્ટમાંથી જેલમાં લઈ જવામાં આવી રહ્યા હતા, જ્યાં તેઓ કથિત રીતે સામેલ હતા અને હત્યાનો કેસ, ગાડાડા બસ સ્ટેન્ડ પર, જ્યારે તેઓ કુદરતી હાજતે જવા માંગતા હતા, ત્યારે તેમને જાહેર મૂત્રાલયમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા અને તે સમયે, આરોપી નંબર ૧ એ વ્યક્તિ પર છરી વડે હુમલો કર્યો હતો, જેના પરિણામે તેમનું મૃત્યુ થયું હતું. મૃતકને બચાવવાના પ્રયાસમાં, ફરિયાદી પણ ઘાયલ થયો હતો, કારણ કે તે મૃતકને કોર્ટમાં લઈ જતા પોલીસ કર્મચારીઓમાંનો એક હતો અને સુરક્ષા ટીમનો ભાગ હતો. આરોપી નંબર ૨ પણ છરી સાથે સ્થળ પર પકડાયો હતો અને તેણે આરોપી નંબર ૨ સાથે સક્રિય રીતે સાંઠગાંઠ હોવાનો પણ આરોપ લગાવ્યો છે.

કેસની યોગ્ય રીતે તપાસ થયા પછી, જે. એમ. એફ. સી. ની અદાલતમાં આરોપપત્ર રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું અને કલમ ૨૦૯ સી. આર. પી. સી. હેઠળ સેશન્સ કોર્ટને આવા કેસ સોંપવા પર, તેને સેશન્સ કેસ નંબર ૨૨૭/૧૯૯૨ આપવામાં આવ્યો હતો.

બંને આરોપીઓ સામે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૨, ૩૩૨, ૩૩૪, ૧૧૪ અને બોમ્બે પોલીસ અધિનિયમની કલમ ૧૩૫ હેઠળ દંડનીય ગુનાઓ માટે આરોપો ઘડવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદી પક્ષે કુલ બાર સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી અને વિવિધ દસ્તાવેજ પુરાવાઓ પણ રજૂ કર્યા હતા અને આ મામલાને યોગ્ય રીતે ચલાવવા પર, બંને આરોપીઓના વધુ નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા જેમાં તેમણે તમામ ગુનાહિત પુરાવાઓને નકારી કાઢ્યા હતા. બંને પક્ષોને સાંભળ્યા પછી, અદાલતે આ કેસને હત્યા સમાન હત્યાનો કેસ માન્યો હોવા છતાં, તેણે બંને આરોપીઓને તમામ આરોપોમાંથી મુક્ત કર્યા હતા, જેના કારણે રાજ્ય દ્વારા અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને મૃતકની વિધવા દ્વારા પુનરીક્ષણ અરજી કરવામાં આવી હતી.

::મૌખિક રજૂઆતો::

ફરિયાદી-વિધવા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી અસીમ પાંડયએ વ્યાપકપણે પોતાની દલીલો કરી છે અને આ અદાલતને પુરાવાઓ-આંખના તેમજ દસ્તાવેજ પુરાવાઓ દ્વારા વિસ્તૃત રીતે રજૂ કરી છે. વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ભારપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે પીડબ્લ્યુ-૨ સશસ્ત્ર પોલીસ કોન્સ્ટેબલ-લક્ષ્મણભાઈ જે ફરિયાદી છે તે મૃતક સાથે ગઢડા ખાતેની અદાલતમાં ગયા હતા. બે અન્ય કર્મચારીઓ સાથે જેલમાંથી તેની કસ્ટડી લીધા પછી, તે ગાર્ડ

ડ્યુટી પર હતો અને ઘટના સમયે તેની હાજરી પર શંકા કરી શકાય નહીં.અદાલતને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે આ સાક્ષીએ પોતાનો બચાવ કરવા માટે વાર્તામાં ચોક્કસ સુધારો કર્યો છે કારણ કે તેની ફરજ આરોપીને સુરક્ષા પૂરી પાડવાની હતી અને જો તે મૃતક સાથે આખો સમય રહ્યો હોત, જ્યારે તે પેશાબની અંદર ગયો હોત, તો કદાચ આ ઘટના ન બની શકી હોત.તેની તમામ સંભાવનાઓમાં તે દરવાજા પર ઊભો હતો અને આરોપી નંબર ૧ પર હુમલો કર્યો હતો, તે સ્થળ પર દોડી ગયો હતો અને મૃતકને બચાવવા માટે તેને ઈજાઓ પહોંચી હતી.તેથી એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે તેમના સુશોભન અને સુધારાઓ, જો કોઈ શંકા પેદા કરે છે, તો તે તેમની જુબાનીને સંપૂર્ણપણે દૂર ન કરવી જોઈએ.તેમણે વધુમાં વિનંતી કરી કે પીડબ્લ્યુ-૩ જસુભાઈ તબ્બાભાઈ પણ ગાર્ડ ડ્યુટી પરની ટીમનો ભાગ હતા જેમણે મૃતકને ગદાધા કોર્ટમાં લઈ ગયા હતા.આ સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે તેમાંથી ત્રણ તે ટીમનો ભાગ હતા જેને મૃતકને ગાર્ડ ડ્યુટી સોંપવામાં આવી હતી, જેને ગદાધા કોર્ટમાં લઈ જવાની હતી.વરિષ્ઠ હોવાના કારણે સામંતભાઈ પાસે હાથકડી અને દોરડું હતું અને તેઓ અને પી. ડબલ્યુ.-૨ બંનેના હાથમાં હથિયારો હતા, તેઓ સશસ્ત્ર પોલીસ કર્મચારી હતા.તેમણે પીડબ્લ્યુ-૨ના સંસ્કરણને પણ સંપૂર્ણ સમર્થન આપ્યું હતું.

પી. ડબલ્યુ.-૪ મેહભાઈ મેહરમભાઈ એક ઓટો-રીક્ષા ડ્રાઈવર છે જે કુદરતી હાજતે ગયો હતો અને મૂત્રાલયમાં હતો.તે એક સ્વતંત્ર સાક્ષી છે.જોકે,

કોઈ ટીઆઈપરેડ યોજાઈ ન હતી.પાંચ વર્ષના સમયગાળા પછી અદાલત સમક્ષ તેમની તપાસમાં, તેમણે આરોપીની ઓળખ કરવામાં અસમર્થતા વ્યક્ત કરી હતી, પરંતુ તે કોઈ પણ રીતે ફરિયાદી પક્ષના કેસને અસર કરી શકશે નહીં.તેમણે વધુમાં વિનંતી કરી કે પી. ડબલ્યુ.-૯, ટ્રાફિક કંટ્રોલર, શશીકાંત સેવાકમ રાવલે માત્ર આરોપીની ઓળખ જ ન કરી પરંતુ તેણે મૃતકને પેશાબમાં જોયો હતો.આરોપી અને જીતુ નામના અન્ય માનસિક રીતે વિકલાંગ આરોપી, જેમને પણ કોર્ટમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, તેમને મૃતકને કટોકટીની સારવાર માટે હોસ્પિટલમાં લઈ જવાની વ્યવસ્થા ન થાય ત્યાં સુધી ગઢડા બસ સ્ટેન્ડ ખાતેની તેમની ઓફિસમાં બેસાડવામાં આવ્યા હતા.તેના પર અવિશ્વાસ કરવાનું કોઈ કારણ નહોતું.એવું પણ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે કે કલમ ૩૧૦ સીઆરપીસી હેઠળ હાથ ધરવામાં આવેલા સ્થાનિક નિરીક્ષણમાં તપાસ એજન્સી દ્વારા દોરવામાં આવેલા નકશામાં કેટલાક ફેરફારો જોવા મળે છે.જો કે, કેટલાક સાક્ષીઓ દ્વારા વ્યક્ત કરાયેલ કાર્યવાહીનો કેસ કોઈ પણ રીતે અસર પામતો નથી.તે બચાવ પક્ષનો કેસ નથી કે આરોપીની કોઈ ખોટી સૂચિતાર્થ હતી જે તેની વિરુદ્ધ જુબાની આપનાર સાક્ષીની હાજરીને નકારવાનું ચાલુ રાખે છે.આથી તેમણે વિનંતી કરી હતી કે, ૧,૨ અને ૩ નંબરની ઈજાઓ પ્રકૃતિના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી છે અને જ્યારે એફએસએલ દ્વારા મૃતકના કપડાંની માત્ર શારીરિક તપાસ જ નહીં પરંતુ સેરોલોજીકલ રિપોર્ટ પણ ફરિયાદી પક્ષના નિવેદનને વધુ સમર્થન આપે છે, ત્યારે આરોપીના અપરાધને

દોષિત ઠેરવવામાં આવવો જોઈએ.તેમણે ઉત્સાહપૂર્વક વિનંતી કરી કે એક મજબૂત હેતુ છે કારણ કે આ સાક્ષીના પિતરાઈ ભાઈ અને કાકાની ગયા મહિને મૃતક પીએસઆઈ દ્વારા કથિત રીતે હત્યા કરવામાં આવી હતી અને તે આવી ઘટના માટે હત્યાના કેસનો સામનો કરી રહ્યો હતો.વિદ્વાન વકીલનું કહેવું છે કે જ્યારે બે મંતવ્યો શક્ય હોય, ત્યારે અપીલ અદાલત દખલ ન કરી શકે, પરંતુ જ્યારે પુરાવા માત્ર અપરાધના નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જાય છે, ત્યારે તેને દખલ કરવાની જરૂર છે.તેમણે વિનંતી કરી કે આરોપી નંબર ૧ ને હત્યા સમાન હત્યાના મૃત્યુનો દોષી ઠેરવવો જોઈએ અને ટ્રાયલ કોર્ટ આમ ન કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે.તેમની રજૂઆતોને ટેકો આપવા માટે નીચેના નિર્ણયો પર આધાર રાખવામાં આવે છે:

a] મુક્કિયા અને અન્ય વિરુદ્ધ રાજ્ય, AIR ૨૦૧૩ SC ૩૨૧;

બી] જીવન અને અન્યો વિરુદ્ધ ઉત્તરાખંડ રાજ્ય, ૨૦૧૨ (૧૨) સ્કેલ ૬૬૧;

c] હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય વિરુદ્ધ લેખ રાજ અને બીજું, એ. આઈ. આર. ૧૯૯૯ એસ. સી. ૩૯૧૬;

ડી] સુખવંત સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૯૫ એસ. સી. ૧૬૦૧;

ઇ) પરેશ કલ્યાણદાસ ભાવસાર વિરુદ્ધ સાદિક ચાકુબભાઈ જમાદાર અને અન્યો, એ. આઈ. આર. ૧૯૯૩ એસ. સી. ૧૫૪૪;

f] સરવન સિંહ અને અન્યો વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૭૬
એસ. સી. ૨૩૦૪.

ફરિયાદી-પીડિતાના નિવેદનને ટેકો આપતા, વિદ્વાન એપીપી સુશ્રી ચેતના શાહે પણ ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવા અને રદ કરવા માટે પ્રાર્થના કરી છે.તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે આરોપી નંબર ૧ સામેનો કેસ દેખીતી રીતે સ્પષ્ટ છે અને કોર્ટે પણ એવું જ માનવું જોઈએ.એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે આરોપી મૃતક અમર ત્રિકંભાઈનો મામાનો પિતરાઈ ભાઈ અને કરસન માવજિભાઈનો ભત્રીજો છે, જે બંનેની ૧૯મી ઓગસ્ટ ૧૯૯૧ના રોજ હત્યા કરવામાં આવી હતી અને હાલની ઘટના ૧૭મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૧ની છે.તેણીએ વધુમાં એવી પણ વિનંતી કરી હતી કે ફરિયાદી અને આરોપી બંને ઘાયલ થયા છે અને તબીબી અધિકારી પી. ડબલ્યુ.-૧એ તેમના જુબાનીમાં જણાવ્યું છે કે આ ઈજાઓ શક્ય છે, જો આરોપીને વધુ મારામારી કરતા અટકાવવાની ઝપાઝપીમાં, ફરિયાદી તેની પાસેથી છરી લેવાનો પ્રયાસ કરે છે.આ માત્ર કોઈ પણ વાજબી શંકાની બહાર, ફરિયાદી અને આરોપી બંનેની હાજરી જ દર્શાવતું નથી, પરંતુ પી. ડબલ્યુ.-૨ની ઉલટ તપાસમાં, આરોપીની હાજરીની આ હકીકત પણ બચાવ પક્ષ દ્વારા સૂચવવામાં આવી છે.તેથી તેણીએ વિનંતી કરી કે કુલ મળીને, તે આરોપી નંબર ૧ ને દોષિત ઠેરવવા માટે યોગ્ય કેસ છે.તેના સમર્થનમાં, નીચેના નિર્ણયો પર આધાર રાખવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે.

અ) કુરિયા અને અન્ય વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય, એ. આઈ. આર. ૨૦૧૩ એસ.

સી. ૧૦૮૫;

બી) હરિવદન બાબુભાઈ પટેલ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, [૨૦૧૩] ૭ એસ. સી.

સી. ૪૫;

સી) શ્યામલ ઘોષ વિરુદ્ધ પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય, (૨૦૧૨) ૭ એસસીસી ૬૪૬.

યોગ્ય સેવા હોવા છતાં, પ્રતિવાદીઓએ વિદ્વાન વકીલ દ્વારા હાજર ન થવાનું પસંદ કર્યું છે, અને તેથી, કોર્ટે ૭ મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૩ ના આદેશ દ્વારા વિદ્વાન વકીલ શ્રી જિગર ગઢવીને ન્યાયમિત્ર તરીકે કામ કરવા અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૧ ના કેસનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે નિયુક્ત કર્યા છે.૨. વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક વિનંતી કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટે કોઈ ભૂલ કરી નથી અને તેથી, અપીલના તબક્કે કોઈ દખલગીરી ઇચ્છનીય નથી.તેમણે વધુમાં વિનંતી કરી છે કે પી. ડબલ્યુ-૨, જે એક પોલીસ કોન્સ્ટેબલ છે, તે તમામ હકીકતો સાથે સાચા અને સંપૂર્ણ રીતે બહાર આવે તેવી અપેક્ષા છે.તેના બદલે તેણે શરૂઆતથી જ તેનું સંસ્કરણ બદલ્યું, અને તેથી, તે ભરોસાપાત્ર સાક્ષી નથી.કોર્ટે તેના પર કોઈ ભરોસો મૂક્યો નથી.તે એક સામાન્ય સાક્ષી નથી પરંતુ એક પોલીસ કોન્સ્ટેબલ છે, જેની પાસે પૂરતી કાનૂની સમજણ હોવી જોઈએ.જો તેની હાજરી પર શંકા ન હોય તો પણ, કારણ કે તેણે આરોપીને પકડી લીધો છે અને તે સુરક્ષા ટીમનો

ભાગ હતો, તેના અસ્થિર સંસ્કરણો અદાલતને આરોપી નંબર ૧ ને દોષિત ન ઠેરવવાથી યોગ્ય રીતે નકારી કાઢ્યું છે.તેમણે ક્રોસ એક્ઝામિનેશનમાં આ સૂચનને નકારી કાઢ્યું છે કે જ્યારે મૃતક પેશાબની અંદર ગયો ત્યારે તે પહેલેથી જ બહાર આવી રહ્યો હતો.

વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગઢવીએ વધુમાં વિનંતી કરી હતી કે હથિયારોના વર્ણનના ત્રણ પંચનામા, ફરિયાદીના કપડાં અને આરોપીના વ્યક્તિના પંચનામા પી. ડબલ્યુ.-૬ દ્વારા સાબિત કરવાની માંગ કરવામાં આવી હતી અને તે પણ ગંભીર શંકા પેદા કરે છે.તેમણે વધુમાં વિનંતી કરી કે આરોપી અદાલતી કાર્યવાહીમાં હાજર હતો, કારણ કે તે તેમાંથી એકનો પિતરાઈ ભાઈ હતો, જેનું એક મહિના પહેલા આ ઘટનામાં મૃત્યુ થયું હતું અને મૃતકના ૧૦-ભાઈ પીડબ્લ્યુએ તે બંનેને પહેલેથી જ જોયા હતા, અને તેથી, ગઢડા બસ સ્ટેન્ડ પર તેમની હાજરી એકદમ સ્વાભાવિક છે.જ્યારે નજરે જોનાર સાક્ષીએ કોઈ વિશ્વાસ પેદા કર્યો ન હતો, ત્યારે કોર્ટે તેમને યોગ્ય રીતે નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે.વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, અપીલ અદાલત ચોક્કસપણે પુરાવાની ફરીથી પ્રશંસા કરી શકે છે પરંતુ માત્ર એટલા માટે દખલ ન કરવી જોઈએ કે તે એક અલગ દ્રષ્ટિકોણ પર આવી શકે છે.નીચેના છ નિર્ણયો પર આધાર રાખવામાં આવે છે:

[a] ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય વિરુદ્ધ ગોબર્ધન અને અન્યો, A I R ૨૦૧૩ S C ૩૦૩૩;

[બ) મુરુગેસન પુત્ર મુથુ વિરુદ્ધ રાજ્ય, (૨૦૧૨) ૧૦ એસ. સી. સી. ૩૮૩;

[c] પરેશ કલ્યાણદાસ ભાવસાર વિરુદ્ધ સાદિક યાકુબભાઈ જમાદાર અને અન્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૯૩ એસ. સી. ૧૫૪૪;

[ડી] જીવન અને અન્યો વિરુદ્ધ ઉત્તરાખંડ રાજ્ય, ૨૦૧૨ (૧૨) સ્કેલ ૬૬૧;

[ઈ] હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય વિરુદ્ધ લેખરાજ અને બીજું, એ. આઈ. આર. ૧૯૯૯ એસ. સી. ૩૯૧૬;

[f] સુખવંત સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૯૫ એસ. સી. ૧૬૦૧.

પક્ષકારો માટે વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી હરીફ રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લઈને અને રેકૉર્ડની સાવચેતીપૂર્વક વિચારણા અને અવલોકન પર, આ ફોજદારી અપીલોનો નિર્ણય લેવામાં આવી રહ્યો છે, જ્યાં શરૂઆતમાં, વિવિધ નિર્ણયોમાં ગણાયેલી અપીલ અદાલતની સત્તાઓને ચર્ચાની જરૂર છે.

::અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવા માટેના સિદ્ધાંતો::

કલમ ૩૭૮ સી. આર. પી. સી. સત્ર અદાલત દ્વારા પુનરાવર્તનમાં અથવા ઉચ્ચ અદાલત સિવાયની કોઈપણ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા નિર્દોષતાના મૂળ આદેશ સામે ઉચ્ચ અદાલતમાં અપીલ કરવાનું વિચારે છે. સંહિતાની કલમ ૩૭૮ ની પેટા-કલમ (૩) માં અદાલત દ્વારા મંજૂરી આપવાની જરૂર છે, જેના વિના કોઈ અપીલ કરી શકાતી નથી, જેમાં નિર્દોષ જાહેર કરવાના નિર્ણય સામે અપીલ કરવામાં આવે છે, અપીલ અદાલતને સમગ્ર પુરાવાની ફરીથી પ્રશંસા કરવાની અને તેના પોતાના નિષ્કર્ષ પર પહોંચવાની સત્તા છે. જો કે, જ્યારે ઉપલબ્ધ સામગ્રીના આધારે બે દ્રષ્ટિકોણ શક્ય હોય, ત્યારે અપીલ અદાલત માત્ર નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદાને ઉલટાવી શકે તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવતી નથી કારણ કે ત્યાં અન્ય દ્રષ્ટિકોણની શક્યતા છે. ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદામાં વિકૃતિ જોવા મળે અથવા કોઈ કાનૂની નબળાઈ અથવા રેકૉર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં ન લેવાની સ્થિતિમાં, ઉચ્ચ અદાલત આવા ચુકાદાને ઉલટાવી દેવાનું વાજબી ગણાશે. આ વિષય પર ન્યાયિક ઘોષણાઓએ સમયાંતરે આ દ્રષ્ટિકોણને વિવિધ અભિવ્યક્તિઓમાં પુનરાવર્તિત કર્યો છે.

મુકિયા અને અન્ય વિરુદ્ધ રાજ્ય [સુપ્રા] ના કિસ્સામાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે એવા નિર્ણયોની શ્રેણીનું પુનરાવર્તન કર્યું છે જે અપીલ અદાલતને તપાસ કરવાની મંજૂરી આપે છે અને જો જરૂર હોય તો, સમગ્ર પુરાવાની ફરીથી પ્રશંસા કરે છે અને દખલ કરવાનું પસંદ કરતી વખતે, અદાલતે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના

આધારે આરોપીના અપરાધની સંપૂર્ણ ખાતરી મેળવવી જોઈએ, નહીં કે અન્ય અભિપ્રાય શક્ય છે.છ ચુકાદાઓની વિગતવાર ચર્ચા કર્યા પછી, કોર્ટ ચંદ્રપા અને અન્યો વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય [સુપ્રા] ના કેસમાં મળેલા સિદ્ધાંતોને ફરીથી રજૂ કર્યા.

ચુપી રાજ્ય વિરુદ્ધ ગોબર્ધન અને અન્યો [સુપ્રા] ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે અપીલ અદાલતને ચેતવણી આપી છે કે તે નિયમિત રીતે નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ અને ચુકાદામાં દખલ ન કરે, આમ –

“૧૦. આ અદાલતે નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવા માટે પૂરતી માર્ગદર્શિકાઓ નિર્ધારિત કરી છે.અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં જ્યાં દખલ કરવા માટે અનિવાર્ય સંજોગો હોય અને અપીલ હેઠળના ચુકાદા વિકૃત હોવાનું જણાય છે, ત્યાં અપીલ કોર્ટ નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશમાં દખલ કરી શકે છે.અપીલ અદાલતે આરોપીની નિર્દોષતાની ધારણાને ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ અને આગળ કે ટ્રાયલ કોર્ટનો નિર્દોષ જાહેર કરવાનો ચુકાદો તેની નિર્દોષતાની ધારણાને મજબૂત કરે છે.જ્યાં અન્ય દ્રષ્ટિકોણ શક્ય હોય ત્યાં

નિયમિત રીતે હસ્તક્ષેપ ટાળવો જોઈએ, સિવાય કે દખલગીરી માટે સારા કારણો હોય.”

મુરુગેસન એસ/ઓ મુથુ વિરુદ્ધ રાજ્ય [સુપ્રા] ના કિસ્સામાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે શીઓ સ્વરૂપ વિરુદ્ધ રાજા સમ્રાટ [એ. આઈ. આર. ૧૯૩૪] પી. સી. ૨૨૭ના કેસમાં આ વિષય પરના પાયાના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે ઉચ્ચ અદાલતની સત્તા તે તમામ પુરાવાઓની સમીક્ષા કરવા સુધી વિસ્તરે છે, જેના આધારે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ તે જરૂરી નિષ્કર્ષ પર પહોંચવા માટે કે નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ જાળવી રાખવો જરૂરી છે કે નહીં. પ્રિવી કાઉન્સિલ અનુસાર, જ્યાં ઉચ્ચ અદાલતે આવી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાનો છે, ત્યાં કોઈ મર્યાદાઓ નથી. જો કે, અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે કેટલાક સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે. બેન્ચના શબ્દોમાં કહીએ તો –

“૨૧. શીઓ સ્વરૂપ પછીની અડધી સદીથી વધુ ઉત્ક્રાંતિ પછી ઉભરી આવેલા મુદ્દા પર કાયદાનું સંક્ષિપ્ત નિવેદન ચંદ્રપ્પા વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય, (૨૦૦૭) ૪ એસ. સી. સી. ૪૧૫ માં

અહેવાલના પેરા જર માં જોવા મળે છે.તેથી, તે જ નીચે
ઉપયોગી રીતે નોંધવામાં આવી શકે છે:

“જર. ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાંથી, અમારા માનવામાં આવેલા
દષ્ટિકોણમાં, નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે અપીલ
સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે અપીલ અદાલતની સત્તાઓ
સંબંધિત નીચેના સામાન્ય સિદ્ધાંતો બહાર આવે છે:

(૧) અપીલ અદાલત પાસે પુરાવાની સમીક્ષા કરવાની,
ફરીથી પ્રશંસા કરવાની અને પુનર્વિચાર કરવાની સંપૂર્ણ
સત્તા છે, જેના આધારે નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ
આપવામાં આવ્યો છે.

(૨) ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ આવી સત્તાના
ઉપયોગ પર કોઈ મર્યાદા, પ્રતિબંધ અથવા શરત મૂકે છે
અને અપીલ અદાલત હકીકત અને કાયદાના બંને પ્રશ્નો પર
તેના પોતાના નિષ્કર્ષ પર પહોંચે તે પહેલાં પુરાવા પર કોઈ
મર્યાદા, પ્રતિબંધ અથવા શરત મૂકે છે.

(૩) વિવિધ અભિવ્યક્તિઓ, જેમ કે, 'નોંધપાત્ર અને અનિવાર્ય કારણો', 'સારા અને પર્યાપ્ત આધારો', 'ખૂબ જ મજબૂત સંજોગો', 'વિકૃત તારણો', 'સ્પષ્ટ ભૂલો' વગેરેનો હેતુ નિર્દોષતા સામેની અપીલમાં અપીલ અદાલતની વ્યાપક સત્તાઓને ઘટાડવાનો નથી. પુરાવાઓની સમીક્ષા કરવાની અને પોતાના નિષ્કર્ષ પર આવવાની અદાલતની શક્તિને ઘટાડવાને બદલે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં દખલ કરવા માટે અપીલ અદાલતની અનિચ્છા પર ભાર મૂકવા માટે આવા શબ્દસમૂહો 'ભાષાના વિકાસ' ના સ્વરૂપમાં વધુ છે.

(૪) જો કે, અપીલ અદાલતે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે નિર્દોષ જાહેર થવાના કિસ્સામાં આરોપીની તરફેણમાં બેવડી ધારણા છે. પ્રથમ, ગુનાહિત ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંત હેઠળ નિર્દોષતાની ધારણા તેના માટે ઉપલબ્ધ છે કે જ્યાં સુધી તે કાયદાની સક્ષમ અદાલત દ્વારા દોષિત સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી દરેક વ્યક્તિને નિર્દોષ માનવામાં આવશે. બીજું, આરોપીએ તેની નિર્દોષતા સુરક્ષિત કર્યા

પછી, તેની નિર્દોષતાની ધારણાને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા વધુ મજબૂત, પુનઃપુષ્ટિ અને મજબૂત કરવામાં આવે છે.

(૫) જો રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વાજબી તારણો શક્ય હોય, તો અપીલ અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષતાના તારણમાં ખતેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં.”

રોહતાસ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય [૨૦૧૨] ૬ એસ. સી. સી. ૫૮૯ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે અને અવલોકન કર્યું છે કે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં દખલગીરી અપવાદરૂપ કેસોમાં વાજબી છે જ્યાં અનિવાર્ય સંજોગો હોય અને ચુકાદો શ્લોક દીઠ હોવાનું જણાય છે.

“૨૭. ઉચ્ચ અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશમાં દખલ કરી હતી.નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદામાં દખલ કરવાનો કાયદો સારી રીતે સ્થાપિત છે.એવી અસર થાય છે કે અપવાદરૂપ કેસોમાં જ જ્યાં અનિવાર્ય સંજોગો હોય અને અપીલમાં ચુકાદો વિકૃત હોવાનું જણાય છે, ત્યાં અપીલ કોર્ટ નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશમાં દખલ કરી શકે છે.અપીલ અદાલતે આરોપીની નિર્દોષતાની ધારણાને ધ્યાનમાં

રાખવી જોઈએ અને આગળ કે ટ્રાયલ કોર્ટનો નિર્દોષ મુક્તિનો ચુકાદો નિર્દોષતાની ધારણાને મજબૂત કરે છે.જ્યાં અન્ય ઢ્રષ્ટિકોણ શક્ય હોય ત્યાં નિયમિત રીતે હસ્તક્ષેપ ટાળવો જોઈએ, સિવાય કે દખલગીરી માટે સારા કારણો હોય.”

પ્રભાત ઉર્ફે ભાઈ નારાયણ વાઘ અને અન્યો વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય (સુપ્રા) ના કેસમાં, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા વિરોધાભાસ, અસંગતતા, અતિશયોક્તિ અથવા શણગારને કારણે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો, જેને સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા વાજબી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.અદાલતે એવું માન્યું હતું કે જ્યાં ઉચ્ચ અદાલતનો મત ગેરવાજબી અથવા વિકૃત ન હોય ત્યાં હકીકતો પર નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદાને ઉલટાવવો અયોગ્ય રહેશે.હકીકતો અને સંજોગોના આપેલ સમૂહમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું હતું કે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા કેસોના સંચાલનમાં ગંભીર ખામી હતી અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી વિસંગતતાઓ અને વિરોધાભાસને નાના તરીકે અવગણવા શક્ય ન હતા અને આવા સંજોગોમાં, તેને ઉચ્ચ અદાલતની દખલગીરી બિનટકાઉ લાગી હતી.

આ વિષય પર સારી રીતે નિર્ધારિત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને, ફરિયાદી પક્ષના પુરાવાની ફરીથી પ્રશંસા કરવી અને પુનર્વિચાર કરવો જરૂરી છે.

::તબીબી પુરાવા::

સૌપ્રથમ, પીડબ્લ્યુ-૧ ડૉ. ચંદ્રકાંત કાંતિલાલ ધોળકિયાના તબીબી પુરાવાને ધ્યાનમાં લેતા, તેઓ ૧૭ સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૧ના રોજ ગઢડા આરોગ્ય કેન્દ્રમાં તબીબી અધિકારી તરીકે સેવા આપી રહ્યા હતા ત્યારે પોલીસ કોન્સ્ટેબલ લક્ષ્મણભાઈ વિસ્સાભાઈ મૃતકનો મૃતદેહ લાવ્યા હતા.આપવામાં આવેલ ઇતિહાસ છરીથી થયેલી ઈજા હતી.પોલીસ કોન્સ્ટેબલ પોતે ઘાયલ થયો હતો.તેમના ડાબા હાથમાં ઈજા થઈ હતી, જે ડાબા અંગૂઠા અને તર્જની વચ્ચે અડધી સેન્ટીમીટર લંબાઈની ચામડીનો ઘા હતો.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, આવી ઈજા છરીથી શક્ય હતી, જે તેમને મુદ્દામલ લેખ નંબર ૬ તરીકે દર્શાવવામાં આવી હતી.

એ-૧ મંજી જાદવજીભાઈ પટેલ પણ આ જ ઘટનામાં ઘાયલ થયા હતા, જેમની રાત્રે ૧૦-૪૫ પર તપાસ કરવામાં આવી હતી.પ્રમાણપત્ર આંક ૨૨ આ જ સાક્ષી દ્વારા આપવામાં આવ્યું હતું અને મંજીના વ્યક્તિના શરીર પર મળી આવેલી ઈજાઓ છરી [મુદ્દમલ વસ્તુ] થી શક્ય હતી.

તેમના જણાવ્યા અનુસાર, પોસ્ટમોર્ટમ ૧૮મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૧ના રોજ કરવામાં આવ્યું હતું, જે સવારે ૭-૩૦ વાગ્યે શરૂ થયું હતું અને ૧૦-૦૦ વાગ્યે

પૂર્ણ થયું હતું, જેમાં શરીર પરના વિવિધ જખમોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું હતું.પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ [આંક ૨૩] કૉલમ નંબર ૧૭ માં નીચેની ઇજાઓ દર્શાવે છે, જે આ રીતે વાંચે છે –

બાહ્ય ઇજાઓ –

૧] જમણા ભાગ સ્ટર્નલ પ્રદેશ પર ૩ ૧/૨ x ૨ x ૮ સે. મી. નો વર્ટિકલ સ્ટેબ ઘા, ૪ મી ઇન્ટરકોસ્ટલ જગ્યામાં ૪ સે. મી. બાજુથી મધ્ય રેખા સુધી, મધ્યમાં નીચે તરફ નિર્દેશિત.

ઉપલા ખૂણા પર લોહીના ખૂણાઓ સાથે ધાર સાફ કરે છે અને વક્ક થાય છે અને ઘામાંથી સતત લોહી વહી રહ્યું છે.

૨] જમણા જમણા ઇન્ફ્રા સ્કેપ્યુલર પ્રદેશ પર ૪ x ૧ x ૧૨ સે. મી. નો ત્રાંસુ છરીના ઘા, ટી ૮ સ્પિનથી ૮ સે. મી. દૂર, નીચે તરફ નિર્દેશિત વોર્ડ અને બાજુની બાજુએ બાજુઓ ઘાથી સતત લોહી વહેતા તીક્ષ્ણ કટ ખૂણાઓને સાફ કરે છે.

૩] ડાબા હાયપોકોન્ડ્રીયા પ્રદેશ પર ૪ x ૧ x ૧૨ સે. મી. નો ત્રાંસા છરીના ઘા મધ્ય રેખાથી ૭ સે. મી. દૂર કોટલ માર્જિનની નીચે અને બાજુ તરફ નિર્દેશિત છે.

ધાર સાફ કટ, તીક્ષ્ણ ખૂણા.

૪] ૩ x ૧ ૧/૨ x ૨ સે. મી. નું ત્રાંસુ ચીરોવાળું ઘા, ડાબી બાજુએ મેનુબ્રમ સ્ટર્નીની બાજુમાં, ઉપરની તરફ નીચે તરફ નિર્દેશિત.

૫] ૨ x ૧ x ૧ ૧/૨ સે. મી. નું ત્રાંસા ચીરોવાળું ઘા ડાબી બાજુ ૨ જી આંતર દરિયાકાંઠાની જગ્યા પર મધ્ય કલેવિક્યુલર રેખામાં, મધ્ય રેખાથી ૮ સે. મી. દૂર, ઉપરની તરફ નિર્દેશિત.

૬] ડાબા ગાલ પર ૧ ૧/૨ x ૧/૨ x ૧/૨ સે. મી. નો ત્રાંસુ ચીરો, ૩ સે. મી. નીચે અને મોંના બાજુથી ડાબા ખૂણા સુધી.

૭] ૧૦ ડાબા હાથની મધ્યમાં એન્ટેરો બાજુની બાજુ પર સે. મી. લાંબી રેખીય ત્વચા ઊંડા ત્રાંસા ચીરોવાળું ઘા, ડાબા હેમરસની બાજુની એપિકોન્ડાઇલથી ૧૨ સે. મી. ઉપર.

૮] ૨ ડાબા હાથની બાજુના પાસા પર સે. મી. લાંબુ રેખીય ત્રાંસા ઘર્ષણ, ઈજા નંબર ૭ થી ૫૦ મીટર નીચે.

મૂત્રાશય ખાલી જોવા મળ્યું હતું.છેલ્લું ભોજન મૃત્યુના ૨ થી ૮ કલાક પહેલાં લેવામાં આવ્યું હોઈ શકે છે.મૃત્યુનું કારણ જમણા હેમોથોરેક્સને કારણે હેમરેજ આંચકો અને જમણા ફેફસાં [મહત્વપૂર્ણ અંગ] ને ઈજાઓ હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

સાક્ષીના જણાવ્યા અનુસાર, બાહ્ય ઈજાઓ એન. ઓ. એસ. ૧ અને ૩ પ્રકૃતિના સામાન્ય માર્ગમાં વ્યક્તિના મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતા હતા.તેણે મૃતકના શરીર પર મળેલા કપડાં તપાસ માટે પીએસઆઈને મોકલી દીધા

હતા.લોહીનો નમૂનો પણ તપાસ માટે સોંપવામાં આવ્યો હતો.આ ડૉક્ટરની વ્યાપક તપાસ કરવામાં આવી છે.તે સંમત થયો કે તેણે મંજુ (એ૧) પાસેથી કેસનો ઇતિહાસ પૂછ્યો ન હતો, કારણ કે પોલીસે પહેલેથી જ ઇતિહાસ આપી દીધો હતો.તેઓ એ સૂચન સાથે પણ સંમત થયા હતા કે પીડબ્લ્યુ-૨ અને એ-૧ દ્વારા થયેલી ઇજાને કારણે અન્યના કપડાં પર લોહીના ડાઘા પડવાની શક્યતા ભાગ્યે જ રહેશે, કારણ કે માત્ર એક જ ફટકો આરોપીની વ્યક્તિ પર જોવા મળતી બંને ઇજાઓનું કારણ બની શકે છે.ફરીથી તપાસમાં, તે આ સૂચન સાથે સંમત થયો હતો કે જો કોઈ વ્યક્તિ તેના જમણા હાથમાંથી છરી છીનવવાનો પ્રયાસ કરે અને જો આરોપી તેના ડાબા હાથથી પ્રતિકાર કરવાનું ચાલુ રાખે, તો તેના હાથમાં જે ઇજાઓ મળી હતી તે શક્ય છે.તેઓ એ સૂચન સાથે સંમત થયા હતા કે જો વ્યક્તિને સમયસર સારવાર ન મળે તો માત્ર ઇજા નંબર ૩ વ્યક્તિના મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતું છે.જ્યાં સુધી મૃતકના ખાલી મૂત્રાશયની વાત છે, તેમણે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે તેમણે ઘટનાના ત્રીસ મિનિટની અંદર કુદરતી કોલ પર ધ્યાન આપ્યું હોવું જોઈએ.કારણ કે તેનું આખું મૂત્રાશય ખાલી હતું, આ સાક્ષી દ્વારા એવું માનવામાં આવે છે કે સામાન્ય રીતે કુદરતી રીતે, એકવાર મૂત્રાશય ખાલી થઈ જાય પછી, તેને ફરીથી ભરવામાં લગભગ ૨ થી ૫ કલાક લાગે છે.મૂત્રાશયની ક્ષમતા લગભગ ૧ લિટર પેશાબ જાળવી રાખવાની હોય છે.તેમણે એ હદ સુધી કહ્યું કે કુદરતી કોલ પર હાજરી આપ્યાના પાંચથી પંદર મિનિટની અંદર મૃત્યુ થયું હોઈ શકે છે.

આંતરડામાં અડધો પચેલો ખોરાક ધ્યાનમાં લેતા, તેમણે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે વ્યક્તિએ ઘટનાના ૨ થી ૫ કલાક પહેલા ખોરાક લીધો હોવો જોઈએ અને તે સંપૂર્ણ ભોજન હોવું જોઈએ કે તેણે ખાધું હશે.તેઓ એ સૂચન સાથે પણ સંમત થયા હતા કે મૃતકની વ્યક્તિ પર જોવા મળતી ઈજા ન બર ૧ અને ૨ બળપૂર્વક લોહી બહાર કાઢવામાં સક્ષમ છે.તે ફાઉન્ટેન મોડમાં હોઈ શકે છે કે જેથી લોહી બહાર નીકળી શકે અને તેનાથી નજીકમાં ઊભેલા વ્યક્તિના કપડાં પર પણ ડાઘ પડી શકે છે.તેઓ એ સૂચન સાથે સંમત થયા હતા કે જો મૃતદેહને આવા વાહનમાં સૂવડાવવામાં આવ્યો હોય તો વાહનમાં લોહીના ડાઘા હોવા જોઈએ.

આ પુરાવાનો કુલ સરવાળો આરોપીના વ્યક્તિને થયેલી ઈજા સમજાવે છે.પીડબ્લ્યુ-૨ જે મૃતકની સાથે સત્તાવાર ફરજ પર હતા, તેમને ઈજાઓ પહોંચી હતી.આ સાક્ષીના જણાવ્યા અનુસાર, મૃતકની વ્યક્તિ, પીડબ્લ્યુ-૨ તેમજ આરોપી નંબર ૧ પર મળી આવેલી ઈજાઓ સક્ષમ હતી, જેમાં તપાસ દરમિયાન મુદ્દામલ વસ્તુ તરીકે છરી મળી આવી હતી.ફરિયાદી પક્ષે આરોપીની વ્યક્તિને થયેલી ઈજા વિશે પણ પૂરતા પ્રમાણમાં સમજાવ્યું છે અને આ સાક્ષીના જણાવ્યા અનુસાર, જો તેના જમણા હાથમાં ઘાતક હથિયાર ધરાવતી વ્યક્તિ દ્વારા પ્રતિકાર દર્શાવવામાં આવે તો આવી ઈજાઓ શક્ય હતી.

જ્યાં સુધી મૃતકની વ્યક્તિની ઇજાઓની વાત છે, ઇજા નંબર ૩ ને સ્વતંત્ર રીતે વ્યક્તિના જીવનનો અંત લાવવા માટે પૂરતી ગણાવવામાં આવી હતી. ઇજા એન. ઓ. એસ. પ્રકૃતિના સામાન્ય ક્રમમાં, ૧ થી ૩ મનુષ્યના મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતા હોવાનું કહેવાય છે.

આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૦ એ જોગવાઈ કરે છે કે અહીં પછીના અપવાદ સિવાયના કેસોમાં, જો જે કૃત્ય દ્વારા મૃત્યુ થાય છે તે મૃત્યુના હેતુથી કરવામાં આવે તો તે ગુનાહિત હત્યા છે. બીજું, તે એમ પણ કહે છે કે જો આ કૃત્ય શારીરિક ઇજા પહોંચાડવાના હેતુથી કરવામાં આવે છે કારણ કે ગુનેગાર જાણે છે કે તે વ્યક્તિના મૃત્યુનું કારણ બની શકે છે જેને નુકસાન પહોંચાડવાનો હેતુ છે અથવા ત્રીજું જો તે શારીરિક ઇજા પહોંચાડવાના હેતુથી કરવામાં આવે છે તો તે મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પ્રકૃતિના સામાન્ય અભ્યાસક્રમમાં પૂરતું છે, તે હત્યા સમાન ગુનાહિત હત્યા છે. તેથી, ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા જે સ્થાપિત કરવું જરૂરી છે તે એ છે કે આ કૃત્ય મૃત્યુનું કારણ બનવાના હેતુથી કરવામાં આવ્યું હતું અથવા જે શારીરિક ઇજાઓ પહોંચાડવાનો ઇરાદો હતો તે સામાન્ય રીતે મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી હતી. વ્યક્તિનો ઇરાદો સંજોગોની સંપૂર્ણતા, પીડિતને થયેલી ઇજાઓ, હથિયારોની પ્રકૃતિ અને અન્ય વિગતો પરથી એ નિષ્કર્ષ પર

પહોંચવાનો છે કે આવી શારીરિક ઇજાઓ કરાવનાર વ્યક્તિએ હત્યા સમાન ગુનાહિત હત્યાનું કૃત્ય કર્યું હોવાનું કહી શકાય કે કેમ.

::ગુનાના સ્થળ પર ભાર મૂકવાની સાથે આરોપીની સંડોવણી::

તેથી હવે પછીનો પ્રયાસ એ હોવો જોઈએ કે શું ફરિયાદી પક્ષની આગેવાની હેઠળના પુરાવાઓ એવી ઇજાઓ પહોંચાડવાના હેતુથી શારીરિક ઇજાઓ પહોંચાડવામાં આરોપીની સંડોવણી સ્થાપિત કરે છે કે કેમ જે મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓના આધારે મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પ્રકૃતિના સામાન્ય માર્ગમાં પૂરતી હોવાનું માનવામાં આવ્યું છે.

પીડબ્લ્યુ-૨ મૃતકની સાથે હતો, જેના પર બે હત્યાઓ કરવાનો આરોપ હતો.તેમની ધરપકડ પહેલા તેઓ પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર હતા.આ સાક્ષી ૧૭ સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૧ના રોજ ભાવનગર પોલીસ મુખ્યાલયમાં સશસ્ત્ર પોલીસ કોન્સ્ટેબલ તરીકે સેવા આપી રહ્યો હતો.તેમણે બંને આરોપીઓને ગઢડા જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવાના હતા.તેમની સાથે એક પોલીસ કોન્સ્ટેબલ શ્રી સામંત લક્કા અને બીજા પોલીસ કોન્સ્ટેબલ શ્રી જસુભાઈ [પી ડબલ્યુ-૩] પણ હતા.તેઓ સવારે લગભગ ૮-૩૦ વાગ્યે ભાવનગરથી ગઢડા માટે રવાના થયા હતા.અને ગઢડા દરબાર પહોંચ્યા.તેઓ ૧ કલાક સુધી કોર્ટમાં

રહ્યા અને સાંજે ૬ વાગ્યે ભાવનગર પરત આવવાના હોવાથી તેઓ એસટી બસ ડેપો પહોંચ્યા હતા.આ સાક્ષીના જણાવ્યા અનુસાર, લગભગ ૧૭-૩૫ વાગ્યે, ત્રણેય પોલીસ કર્મચારીઓ અને બે આરોપી વ્યક્તિઓ તેમની સાથે હતા.મૃત લવજીએ કુદરતી કોલમાં હાજરી આપવાની ઇચ્છા દર્શાવી હતી, અને તેથી, આ સાક્ષીને પોલીસ કોન્સ્ટેબલ સામંતભાઈએ હાથકડી ખોલ્યા પછી તેની સાથે જવા કહ્યું હતું.પોલીસ કોન્સ્ટેબલ સામંતભાઈ પોલીસ પક્ષમાં સૌથી વરિષ્ઠ હતા.જ્યારે આ સાક્ષી આરોપીઓને ઉરિનાલ પાસે લઈ જઈ રહ્યો હતો, ત્યારે આરોપી જીતુ મનસંગ [માનસિક રીતે વિકલાંગ તરીકે લેબલ થયેલ] અન્ય બે પોલીસ કર્મચારીઓ સાથે રહેવાનું ચાલુ રાખ્યું.જ્યારે તે તેને મૂત્રાલયમાં લઈ જઈ રહ્યો હતો, ત્યારે એક વ્યક્તિ ખુફી છરી સાથે યુરિનલ્સથી દોડી આવ્યો અને લવજીને માર મારવાનું શરૂ કર્યું, જેણે બૂમો પાડી અને નીચે પડી ગયો.આ સાક્ષીએ દરમિયાનગીરી કરી અને તેના ડાબા હાથમાં એક ફટકો પડ્યો.સતત ફટકો પડવાને કારણે તેને ખૂબ પીડા થઈ રહી હતી, પરંતુ તેમ છતાં, તેણે આ જમણા હાથથી તેના વાળ પકડી લીધા અને તેનો રંગ અને રડતી વખતે, અન્ય પોલીસ કર્મચારીઓ ત્યાં પહોંચી ગયા.તેણે તે વ્યક્તિને પૂછ્યું કે જેણે તેને પકડ્યો હતો અને તેણે પોતાનું નામ મંજી જાદવજીભાઈ પટેલ [આરોપી નંબર ૧] રાખ્યું.પીએસઆઈ લખાની લોહીથી લથપથ અને બેભાન અવસ્થામાં હતા.તેઓએ તરત જ શ્રી-વ્હીલર ટેમ્પોને બોલાવ્યો અને તેમને હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવ્યા અને તેઓ હોસ્પિટલ પહોંચે તે પહેલાં, એક પોલીસ કોન્સ્ટેબલ-

વિષ્ણુભાઈ જે એસ. ટી. બસ ડેપોમાં સેવા આપી રહ્યા હતા અને પોલીસ કોન્સ્ટેબલ-જસુભાઈ જે તેમની સાથે હતા, તેમણે મંજુને પકડી લીધો અને આ સાક્ષી-સામંતભાઈએ ઘાયલોને હોસ્પિટલમાં લઈ ગયા હતા.હોસ્પિટલમાં સારવાર લીધા બાદ તેઓ અને સામંતભાઈ એસટી બસ ડેપો ગયા હતા.તેમણે સામંતભાઈને મંજુ [આરોપી નંબર ૧] ની કસ્ટડી લેવાનું પણ કહ્યું હતું.તેણે તેને પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી જાડેજા સમક્ષ રજૂ કર્યો હતો.તેણે તેની પાસેથી જે છરી છીનવી હતી તે તેની પાસે જ રહી હતી.જ્યાં સુધી પંચનામા તૈયાર ન થાય ત્યાં સુધી તેને પોતાની પાસે રાખવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું.

કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, એક્ઝામિનેશન-ઇન-ચીફમાં આપવામાં આવેલા તેના સંસ્કરણ પર હુમલો કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે.તેઓ એ સૂચન સાથે સંમત થયા હતા કે જ્યાં સુધી વ્યક્તિ મૂત્રાલયમાં પ્રવેશ ન કરે ત્યાં સુધી તેનો કોઈ પણ ભાગ બહારથી જોઈ શકાતો નથી.આ સાક્ષીના જણાવ્યા અનુસાર, તેણે આરોપીને મૂત્રાલયમાં પ્રવેશતા જોયો ન હતો પરંતુ તેણે તેને મૂત્રાલયમાંથી બહાર આવતો જોયો હતો.પકડાયા પહેલા મૃતકને થયેલી ઈજાઓની સંખ્યા તેના દ્વારા સમજાવી શકાઈ ન હતી.આ સાક્ષીને ખાતરી ન હતી કે મૃતક ક્યારે યુરિનલ્સમાં પ્રવેશ્યો હતો કારણ કે તે તેનાથી પાંચથી છ ફૂટ દૂર હતો.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, જ્યારે તેમને ફટકો પડ્યો ત્યારે તેમણે હોબાળો મચાવ્યો હતો.તે સંમત થયો કે તેણે ઈજાગ્રસ્ત મૃતકને છોડી દીધો હતો અને તેને

ટેમ્પોમાં મૂક્યો હતો, તેમ છતાં તેના હાથ લોહીથી રંગાયેલા ન હતા.આરોપી પાસેથી છીનવી લેવાયેલી છરીને તેણે પોતાના પર્સમાં રાખી હતી.જે હોસ્પિટલમાં પીડિતાને સારવાર આપવાની હતી તે બસ ડેપોથી લગભગ એક કિલોમીટર દૂર છે.સારવાર બાદ તેઓ પોલીસ સ્ટેશન ગયા હતા.તે આરોપી મંજીને પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર પાસે લઈ ગયો હતો.ફરિયાદમાં તેણે કહ્યું હતું કે તેના દ્વારા મુદ્દામલ છરી બનાવવામાં આવી રહી છે.જો કે, આ સાક્ષીએ કોસ એક્ઝામિનેશનમાં સમજાવ્યું હતું કે પીએસઆઈ-જાડેજાએ તેને તેની સાથે રાખવા કહ્યું હતું.

છરીનો પંચનામા ૨૦-૦૦-૨૦-૩૦ કલાકની વચ્ચે કરવામાં આવ્યો હતો.પંચનામા દોર્યા પછી, તે હોસ્પિટલમાં ગયો અને તેણે મૃતદેહની ઓળખ કરી.આ સાક્ષીનું પેન્ટ પાણી લોહીથી રંગાઈ ગયું હતું.આ સાક્ષીની કોસ એક્ઝામિનેશનમાં સંપૂર્ણ ભાર એ છે કે તેણે આ ઘટનાને આંખથી જોઈ નથી.તે બચાવનો કેસ છે કે જો મૂત્રમાર્ગના પ્રવેશદ્વાર પર કોઈ ઊભું હોય, તો બીજો અને ત્રીજો અથવા તો આગળનો મૂત્રમાર્ગ દેખાશે નહીં.તે તેમનો કેસ છે કે ઉપરોક્ત સાક્ષી પ્રવેશદ્વારથી થોડો દૂર ઊભો હતો, અને તેથી, તેણે ક્યારેય આ ઘટનાને નજરે જોઈ ન હતી અને પીડિતાએ હોબાળો મચાવ્યા પછી જ તે મૂત્રમાર્ગમાં પ્રવેશ્યો હતો.

તે બચાવનો કેસ પણ છે કે જ્યારે પંચનામામાંથી, બીજા અને ત્રીજા મૂત્રમાર્ગમાં લોહીના ડાઘા મળી આવ્યા હતા, ત્યારે આ સાક્ષીએ તેનું નિવેદન બદલી નાખ્યું હતું.તે બચાવ પક્ષનો પણ કેસ છે કે પીડિતા પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે જાતે જ મૂત્રાલયમાં ગઈ હતી.કોઈ પણ હાથકડી વગર તેને કોર્ટમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો અને તેને કોઈ પણ પોલીસ કર્મચારીની સાથે મૂત્રાશયમાં જવાની પણ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.બચાવ પક્ષનો પણ એવો જ કિસ્સો છે કે બંને પોલીસકર્મીઓ જેટલા અંતરે ઊભા હતા, તેમના માટે આ ઘટનાને નજરે જોવી અશક્ય હતી.પીડિત મૃતક પહેલેથી જ મૂત્રાલયમાં મૃત હાલતમાં મળી આવ્યો હતો અને આરોપી મંજુ તેના કુદરતી કોલ પર ધ્યાન આપીને બહાર આવી રહ્યો હતો ત્યારે તે ખોટી રીતે પકડાયો હતો.તે બચાવ પક્ષનો કેસ છે કે માત્ર તેની જવાબદારીઓને બદલવા માટે જ સમગ્ર ફરિયાદ રચવામાં આવે છે.

હકીકતનું વિશ્લેષણ કરતા પહેલા અને બચાવના સંસ્કરણ પર પણ અભિપ્રાય આપતા પહેલા, પી. ડબલ્યુ.-૩ જસુભાઈ અને મેહભાઈ પી. ડબલ્યુ.-૪ બંનેની જુબાનીનો ઉદ્દેખ કરવો ઇચ્છનીય રહેશે.

ભાવનગરના પોલીસ હેડક્વાર્ટરના સશસ્ત્ર પોલીસ કોન્સ્ટેબલ શ્રી જસુભાઈ તબ્બાભાઈ ઘટનાની તારીખે પીડિતા અને અન્ય આરોપીઓની સાથે

હતા.તેમણે એમ પણ કહ્યું છે કે બંને વ્યક્તિઓનું વોરંટ મેળવ્યા પછી, બંને આરોપીઓને એક હાથકડી આપવામાં આવી હતી અને તેઓ બધા ગઢડા ખાતેની અદાલતમાં ગયા હતા.જીદુ માનસિંહ નામનો બીજો આરોપી માનસિક રીતે વિકલાંગ વ્યક્તિ હતો અને તેથી તેને અમદાવાદ મોકલવાનો હતો.આ બંને આરોપીઓને સબ જેલમાં અને લગભગ ૪-૩૦ વાગ્યે રાખવામાં આવ્યા હતા., તેમને કોર્ટમાં પાછા લાવવામાં આવ્યા અને પછી તેમને ગઢડા એસટી બસ ડેપોમાં લઈ જવામાં આવ્યા.તેઓ સાંજે ૬ વાગ્યે ભાવનગર જવા રવાના થવાના હતા. પીડિત લવજી, કુદરતી કોલમાં હાજરી આપવા ગયા હોવાથી, તેમની હાથકડી ખુદ્દી હતી.લક્ષ્મણભાઈ વિહાભાઈ અહિર [પી. ડબલ્યુ.-૨] તેમને મૂત્રાલયમાં લઈ ગયા હતા અને આ સાક્ષી પોલીસ કોન્સ્ટેબલ શ્રી સામંતભાઈ અને આરોપી જીતુ માનસિંહ સાથે તેમની પાછળ ગયા હતા.તેઓ મૂત્રમાર્ગથી પાંચ પગથિયાં દૂર હતા અને લક્ષ્મણભાઈ મૂત્રમાર્ગના પ્રવેશદ્વાર પર હતા.ઘણો હોબાળો થયો હતો અને તેથી, આ સાક્ષી સ્થળ પર દોડી ગયો હતો અને એક અજાણ્યા વ્યક્તિને મૂત્રકને એક પછી એક માર મારતો જોયો હતો.લક્ષ્મણભાઈ વિહાભાઈ અહિર તેને પકડવા માટે અંદર ગયા.શ્રી સામંતભાઈએ લક્ષ્મણભાઈ વિહાભાઈ અહિરને પણ મદદ કરી હતી અને તેઓ બંનેએ તેને (એ-૧ મંજી) લોહીથી રંગાયેલી છરીથી પકડી લીધો હતો અને આ હુમલાખોરને એસટી બસ ડેપો ખાતે ટ્રાફિક કંટ્રોલરની કેબિનમાં પણ લઈ જવામાં આવ્યો હતો.આ દરમિયાન પોલીસ કોન્સ્ટેબલ વિષ્ણુભાઈ સ્થળ પર પહોંચ્યા હતા.પી.

ડબલ્યુ.-૨ લક્ષ્મણભાઈ વિરુદ્ધ અહિર અને સામંતભાઈ મૂત્રમાર્ગ પર પાછા ગયા જ્યાં પીડિત લવજીભાઈ ઈજાગ્રસ્ત હાલતમાં પડ્યા હતા.ટેમ્પોમાં, આ ઈજાગ્રસ્તને હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો.જ્યારે આરોપી મંજીને પૂછવામાં આવ્યું ત્યારે તેણે કહ્યું કે તે પીડિત લવજીભાઈ દ્વારા માર્યા ગયેલા વ્યક્તિનો મામાનો પિતરાઈ ભાઈ છે.

આ સાક્ષીની કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, વાંધાજનક કંઈપણ બહાર આવ્યું નથી.અલબત્ત, તેઓ આ સૂચન સાથે સંમત થયા હતા કે જે જગ્યાએથી તેઓ શ્રી સામંતભાઈ અને અન્ય આરોપીઓ સાથે ઉરિનાલની બહાર ઊભા હતા, ત્યાં વાસ્તવિક ઘટનાને નજરે જોવી અશક્ય હતી.તેઓ મૂત્રમાર્ગના દરવાજાની સામે ઊભા હતા પરંતુ સહેજ જમણી બાજુએ.તે લગભગ પાંચથી છ પગથિયાં દૂર હતું.તેઓ એ સૂચન સાથે સહમત નહોતા કે મૂત્રમાર્ગના પ્રવેશદ્વાર પર પણ માત્ર એક જ મૂત્રમાર્ગ દેખાય છે.તેણે પીડિતાના મૃતદેહને ટેમ્પોમાં મૂકવામાં મદદ કરી ન હતી કારણ કે તે માનસિક રીતે વિકલાંગ આરોપી-જીતુ અને આરોપી નંબર ૧ [મંજી] બંનેનો પ્રભારી હતો.આ વ્યક્તિએ પણ કારણસર વ્યક્તિને બચાવવામાં મદદ કરી ન હતી.તેમણે એ સૂચનને નકારી કાઢ્યું હતું કે પીડિતા જાતે જ મૂત્રમાર્ગ ગઈ હતી અને કોઈએ આ ઘટના જોઈ ન હતી.

પી. ડબલ્યુ.-૪ મેહભાઈ મેહરમભાઈ-એક રિક્સો ડ્રાઈવર ગઢડા બસ સ્ટેન્ડ પર ગયો હતો અને ચુરિનલ્સની અંદર હતો.તેણે ઝપાઝપી જોઈ.ભીડમાંથી દરેક "લખાની સાહેબ" કહી રહ્યા હતા.તેમણે એક ભારે માણસને છરી વડે માર મારતો જોયો અને ત્યારબાદ એક પોલીસકર્મીએ છરી છીનવી લીધી હતી.તેને ખબર નહોતી કે હુમલાખોરનું શું થયું.હુમલાખોરને બસ ડેપોની કેબિનમાં બેસાડવામાં આવ્યો હતો.તે ઓળખવામાં અસમર્થ હતો કારણ કે આ ઘટના બન્યા પછી લગભગ પાંચ વર્ષ થયા હતા, તેણે પદભ્રષ્ટ કર્યો હતો.

પી. ડબલ્યુ.-૯ એસ. ટી. બસ ડેપોના ટ્રાફિક કંટ્રોલર શશીકાંત સેવકરામ રાવલે ફરિયાદી પક્ષની તરફેણમાં જુબાની આપી છે.ઘટના સમયે, તે તેની ઓફિસમાં કામ કરતો હતો અને એક ઓટો રિક્ષા ડ્રાઈવર તેની પાછળથી ગયો હતો અને બૂમો પાડી હતી કે એક અધિકારીને છરીના ઘા મારવામાં આવ્યા છે.તેથી, તે સ્થળ પર દોડી ગયો અને બે પોલીસકર્મીઓને ચુરિનલ્સની સામે ઉભા જોયા.તેમને મૂત્રમાર્ગની અંદર એક મૃતદેહ મળ્યો હતો.તેમણે પોલીસકર્મીઓને મદદ કરી હતી.તેને ખબર પડી કે પીડિત જીવતો હતો.આરોપીને તેની કેબિનમાં બેસાડવામાં આવ્યો હતો અને પોલીસ કર્મચારીઓએ તેને કહ્યું હતું કે તે હુમલાખોર છે.તેણે આરોપી નંબર ૧ની ઓળખ તે વ્યક્તિ તરીકે કરી જેને તેની કેબિનમાં બેસાડવામાં આવ્યો હતો.

સ્થાનિક પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટરે ઘટના સ્થળની મુલાકાત લીધી હતી અને ત્યાં સુધી આરોપી કંટ્રોલરના રૂમમાં બેસતો રહ્યો હતો.લગભગ ૬ વાગ્યે પી. એસ. આઈ. જાડેજા પહોંચ્યા, જેમનો નિવાસ તેમની ઓફિસથી લગભગ ૧૦ મિનિટ દૂર છે.આ ઘટના વિશે સાંભળેલા તમામ લોકો મૂત્રાલયની બહાર એકઠા થયા હતા.તેઓ એ સૂચન સાથે સંમત થયા કે કોઈ ટીઆઈ પેરેડ હાથ ધરવામાં આવી ન હતી અને ઘટના પછી પ્રથમ વખત તેમણે આરોપીને અદાલત સમક્ષ જોયો હતો.

ગુનાના દ્રશ્યના સંદર્ભમાં, તેઓ સંમત થયા હતા કે જો કોઈ મૂત્રાલયના પ્રવેશદ્વાર પર ઊભું હોય તો પણ અંદર કંઈપણ થતું જોવું શક્ય નથી કારણ કે ત્યાં પાણીની ટાંકી છે જેની ઊંચી દિવાલ છે અને જ્યાં સુધી કોઈ પાણીની ટાંકી સુધી પહોંચતું નથી ત્યાં સુધી મૂત્રાલયનો કોઈ ભાગ દેખાશે નહીં.જ્યારે આ સાક્ષીએ બૂમો સાંભળી ત્યારે લોકો ત્યાં પહોંચવા લાગ્યા હતા.

પી. ડબલ્યુ.-૧૦ છગનભાઈ તારસીભાઈ મૃતકના મોટા ભાઈ છે, જેમણે તેમને ગઢડા દરબારમાં મળ્યા હતા.આ સાક્ષીના જણાવ્યા અનુસાર, આ કેસ હજી સેશન્સ કોર્ટને સોંપવાનો બાકી હતો, કારણ કે તેને ગાઢાડા ખાતેની અદાલત સમક્ષ પીડિતાને રજૂ કરવાની તારીખની જાણ હતી, તે તેને મળવા માટે હાજર રહ્યો હતો.તેને રાત્રે લગભગ ૩-૩૦ વાગ્યે કોર્ટની બહાર મોટરસાઈકલ પર એક

કાલુ અર્જન [A-૨] ઊભો જોવા મળ્યો અને તેની સાથે એક મોટો વ્યક્તિ પણ ઊભો હતો.આ વ્યક્તિએ કોર્ટ સમક્ષ એ-૨ અને એ-૧ની પણ ઓળખ કરી હતી, જેને તેણે 'મોટો માણસ' ગણાવ્યો હતો.તે બસ સ્ટેન્ડ પર ગયો.તેમણે આ બંને વ્યક્તિઓને બસ ડેપોની કેબિન પાસે ઊભેલા પણ જોયા.તેઓ ટેમ્પોમાં તેમના ગામ ગયા, જે ત્યાંથી લગભગ ૮ કિલોમીટર દૂર છે.તે એક ખાનગી ટેમ્પોમાં નાંગરા ગામ ગયો અને નિંગરાથી ૮ કિલોમીટર દૂર આવેલા તેના ગામ સિયાનગર પહોંચવા માટે વાહનની રાહ જોઈ રહ્યો હતો.તે સમયે, અમરેલી-વઘભીપુરથી ઉતરેલા કેટલાક મુસાફરોએ એકબીજા સાથે વાત કરવાનું શરૂ કર્યું કે સિયાંગરના પીએસઆઈને ગઢડા બસ સ્ટેન્ડ પર છરીથી મારવામાં આવે છે અને તેથી, આ સાક્ષી ખૂબ જ પરેશાન થઈ ગયો હતો અને તે પાછા ગઢડા ગયો હતો.તેમને સમજાયું કે તેમના ભાઈને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા છે અને ત્યાં તેમને તેમના ગામના એક ઓગાભાઈ પરશોત્તમભાઈ મળ્યા, જેમણે તેમના ભાઈની વ્યક્તિને ગંભીર ઈજાઓ થયાની પુષ્ટિ કરી હતી.ત્યાં સુધીમાં પીડિતાને મૃત જાહેર કરવામાં આવી હતી અને તેને જાણ કરવામાં આવી હતી કે પોસ્ટમોર્ટમ પછી બીજા દિવસે મૃતદેહ પરિવારને સોંપવામાં આવશે.

આ સાક્ષી અદાલતમાં અને ત્યારબાદ સાંજે ગઢડા એસટી બસ ડેપો નજીક પણ બંને આરોપીઓની હાજરીની વાત કરે છે.ગઢડા દરબારમાં અને તે પછી તેમની હાજરી ઇરાદાપૂર્વકના હુમલાની પૂર્વ-યોજનાનો સંકેત આપે

છે.નિર્ધિવાદપણે, પીડિતા પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર હતી જેના પર એ-૧ના પરિવારની બે હત્યાઓનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો.તેના દ્વારા કથિત રીતે જે વ્યક્તિની હત્યા કરવામાં આવી હતી તે એ-૧નો પિતરાઈ ભાઈ, તેની કાકી [ફૈબા] અમરસિંહ ત્રિકમનો પુત્ર અને અમરસિંહના કાકા-એક કરણ મંજી હતો.

આ સાક્ષીની કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, તે સંમત થયો કે તેણે આ બેમાંથી કોઈ પણ આરોપી સાથે કોઈ પણ શબ્દોની આપ-લે કરી નથી.તેમનું ગામ ગઢડાથી લગભગ ૨૧ કિલોમીટર દૂર છે.નાંગરાથી ગઢડા પરત ફર્યા બાદ તેમણે હોસ્પિટલની મુલાકાત લીધી અને ત્યાં લગભગ પાંચ મિનિટ રોકાયા અને પોલીસ સ્ટેશન ગયા અને બીજા દિવસે સવારે તેમને બોલાવવામાં આવ્યા.તેમણે એ-૧નું વર્ણન કર્યું ન હતું; સિવાય કે તેમની બાજુ ઓછી ભારે હતી.

આ સાક્ષી સાચો જણાય છે.તે મૃતકના નજીકના સંબંધી હોવા છતાં, તેની કોસ એક્ઝામિનેશનમાંથી કંઈપણ વાંધાજનક બહાર આવતું નથી.તે સાચો સાક્ષી હોવાનું જાણવા મળે છે, જેની જુબાનીમાં, બંને આરોપીઓની હાજરી જોવા મળે છે-ગઢડા કોર્ટમાં અને ત્યારબાદ ગઢડા એસટી બસ ડેપોમાં.

પીડબ્લ્યુ-૧૧ પરશોત્તમભાઈ નાગજીભાઈ પરમારે ફરિયાદી પક્ષને ટેકો આપ્યો નથી.તે ગઢડા ખાતે મુખ્ય રસ્તા પર મેડિકલ સ્ટોર ચલાવે છે.

પી. ડબલ્યુ.-૧૨ નરેન્દ્રસિંહ બહાદુરસિંહ જાડેજા એક પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર છે, જે ગઢડા પોલીસ સ્ટેશનમાં પોતાની ફરજ બજાવી રહ્યા હતા અને તેમની સામે પી. ડબલ્યુ.-૨ લક્ષ્મણભાઈ વિહાભાઈ આહિરે આ ઘટનાની ફરિયાદ કરી હતી, જે પછીથી આઈ-સી. આર. નંબર ૧૫૭/૧૯૯૧ પર ૧૮-૩૦ વાગ્યે નોંધવામાં આવી હતી.આ એક ફોજદારી ગુનો હોવાથી, તેણે તેના વરિષ્ઠ અધિકારીને આ વિશે જાણ કરી હતી.ડીએસપીને એક વાયરલેસ સંદેશ પણ મોકલવામાં આવ્યો હતો અને તેમણે તેની તપાસ હાથ ધરી હતી.તે પહેલા એસટી બસ સ્ટેન્ડ પર ગયો હતો અને પોલીસ કોન્સ્ટેબલ મહેશને ઘટના સ્થળની સુરક્ષા કરવા કહ્યું હતું, જ્યારે તે સામુદાયિક આરોગ્ય કેન્દ્રમાં ગયો હતો અને મૃતકનો પૂછપરછ અહેવાલ તૈયાર કર્યો હતો [આંક ૪૦].તેમણે પોસ્ટમોર્ટમ માટે અને તબીબી અધિકારી પાસેથી મૃતક પાસેથી કપડાં મેળવવા માટે પણ ચદી મોકલી હતી.લોહીનો નમૂનો પણ લેવામાં આવ્યો હતો.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, ફરિયાદીએ આરોપી પાસેથી છરી લીધી હતી અને તેને સોંપી હતી.આરોપીઓની ધરપકડનો પંચનામા તેમણે પંચોની હાજરીમાં કર્યો હતો.મૃતકની વિવિધ વસ્તુઓ., પંચનામા દોરીને બુ-શર્ટ, બનિયાન, હાથમોઢું લૂછવાનો નાનો ટુવાલ અને કાંસકો બંધ કરી દેવામાં આવ્યા હતા અને તેમને તપાસ માટે એફ. એસ. એલ. મોકલવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદીના વ્યક્તિનું પંચનામા પણ કરવામાં આવ્યું હતું કારણ કે તે પોતે ઘાયલ થયો હતો અને

યુરિનલ્સની અંદર ગુનાનું દ્રશ્ય પણ આ સાક્ષી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. આરોપી દ્વારા ગઢડા પહોંચવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતી ટીવીએસ સુઝુકી મોટરસાયકલ પણ જપ્ત કરવામાં આવી હતી. આ સાક્ષીએ એ પણ જુબાની આપી હતી કે પીડિત મૃતક પીએસઆઈ તરીકે સેવા આપતો હતો અને તેના પર બે હત્યાઓનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. આ સાક્ષી દ્વારા ગુનાના સ્થળનો પંચનામા પણ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. વિગતવાર કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, આ સાક્ષીએ તેના સંસ્કરણનું પાલન કર્યું અને તેના સકારાત્મક સંસ્કરણ પર હુમલો કરવા માટે નોંધપાત્ર કંઈ બહાર આવ્યું નથી.

આંક ૭૮ નો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે જે કલમ ૩૦૧ સી. આર. પી. સી. હેઠળ તૈયાર કરાયેલ સ્થાનિક નિરીક્ષણ અહેવાલ છે. આ જોગવાઈ કોઈપણ પીઠાસીન અધિકારીને તપાસ, સુનાવણી અથવા અન્ય કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે જ્યાં કથિત રીતે ગુનો કરવામાં આવ્યો હોય તેવા કોઈપણ સ્થળની મુલાકાત લેવા અને તેનું નિરીક્ષણ કરવાની સત્તા આપે છે, અથવા એવા કોઈ પણ સ્થળ કે જે તેમના મતે પુરાવાની પ્રશંસા કરવાના હેતુથી જોવું જરૂરી હશે; અલબત્ત પક્ષકારોને યોગ્ય સૂચના આપ્યા પછી. આવી મુલાકાતના મેમોની નોંધ કોઈપણ બિનજરૂરી વિલંબ વિના કરવાની જરૂર રહેશે. નિરીક્ષણ સમયે અવલોકન કરાયેલ તમામ સંબંધિત તથ્યોને આવા મેમોમાં સામેલ કરવા પડશે, જે કેસના

રેકૉર્ડનો ભાગ બનશે અને આવા મેમોની નકલ મેળવવા ઈચ્છતા કોઈપણ પક્ષને મફતમાં આપવી પડશે.

આવી જોગવાઈને પગલે, તાત્કાલિક કેસમાં પીઠાસીન અધિકારીએ નિરીક્ષણના હેતુથી ઘટના સ્થળની મુલાકાત લેવાનું પસંદ કર્યું અને નિરીક્ષણની સંબંધિત હકીકતોથી બનાવેલ મેમો રેકૉર્ડનો ભાગ બની રહ્યો છે, જે ૭૮ પ્રદર્શિત છે.બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોની હાજરીનો પણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.મૂત્રમાર્ગનું મુખ્ય પ્રવેશદ્વાર મધ્યમાં નહીં પરંતુ દક્ષિણ બાજુએ છે.ઘટના પછી તરત જ ૪ ફૂટના અંતરે પાણીની ટાંકી છે.આ પાણીની ટાંકીની ઉત્તરની દિવાલ પર, દરવાજાની એક જ હરોળમાં, ચારેય શૌચાલય હરોળમાં આવેલા છે.ત્રીજા મૂત્રમાર્ગ પછી ૬ ફૂટના અંતરે એક ચોક જોવા મળે છે.મૂત્રમાર્ગ અને દરવાજા વચ્ચેનું અંતર પંચનામામાં પ્રતિબિંબિત થાય છે.બહારથી, માત્ર પ્રથમ મૂત્રમાર્ગ દેખાય છે.જો કે, આ નિરીક્ષણ મેમો મુજબ, ઉત્તરીય ભાગ તરફ થોડી હિલચાલ પર, તમામ પેશાબની દૃશ્યતા શક્ય છે.મેમો એ પણ નોંધે છે કે ઉત્તરીય ભાગ તરફ ધીમે ધીમે સ્થળાંતર કરતી વખતે, આ તમામ પેશાબ દેખાય છે અને તેથી, પ્રવેશદ્વારથી જ, જો કોઈ ઉત્તર ભાગમાં ઊભું હોય, તો તમામ પેશાબની દૃશ્યતા સ્વાભાવિક છે.આ મેમોની વધુ ચર્ચા કરવામાં આવશે અને સાક્ષીઓની જુબાનીની પ્રશંસા કરતી વખતે વિસ્તૃત કરવામાં આવશે.એ નોંધવું પૂરતું છે કે

પ્રવેશદ્વાર પર ઊભેલા કોઈ વ્યક્તિ માટે પેશાબની સંપૂર્ણ અદ્રશ્યતાના બચાવનો ભાર આ અહેવાલ દ્વારા ખોટો સાબિત થાય છે.

એફ. એસ. એલ. અહેવાલનો સંદર્ભ લેવો એ સુસંગત રહેશે. મૃતકનું બ્લડ ગ્રુપ 'બી' 'અને આરોપીનું' ઓ" હતું. આંક ૬૮ ખાતે એફ. એસ. એલ. નો સેરોલોજીકલ અહેવાલ દર્શાવે છે કે બુ-શર્ટ, પેન્ટ, નેપકિન એટલે કે., મૃતકની ચીજવસ્તુઓમાં બ્લડ ગ્રુપ "બી" હતું. મુદ્દામલ છરીમાં માનવ રક્ત જૂથ "બી" ની હાજરી હતી. આરોપી પેન્ટમાં લોહીનું જૂથ "ઓ" હતું. જ્યારે કે, તેની બી-શિફ્ટમાં લોહીનું જૂથ "બી" હતું જે મૃતકનું છે. ફરિયાદીના પેન્ટમાં લોહીનું જૂથ "બી" પણ હાજર હતું. ગુનાના સ્થળેથી એકત્ર કરવામાં આવેલી કપાસની ધમકી પર રક્ત જૂથ "બી" ની હાજરી હતી. એફએસએલને મોકલવામાં આવેલા નમૂનામાં વર્ણવેલ માર્ક "એ" થી માર્ક "એન" સુધીના તમામ નમૂનાઓ આંક ૬૮માં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવ્યા છે. ૧૯મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૧ના રોજ મેડિકલ ઓફિસર, કોમ્યુનિટી હેલ્થ સેન્ટર દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રમાં A-૧નું બ્લડ ગ્રુપ બ્લડ ગ્રુપ "O" RH પોઝિટિવ [આંક ૨૨] તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

દોરેલા કેટલાક પંચનામા તપાસ અધિકારી દ્વારા સાબિત કરવામાં આવ્યા છે. જ્યાં સુધી પંચોની વાત છે, પીડબ્લ્યુ-૬ જેની હાજરીમાં પીડબ્લ્યુ-૨ દ્વારા છરી બનાવવામાં આવી છે, તેણે તેની સહી ઓળખી હતી અને તેનું વર્ણન પણ

આપ્યું હતું.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, અન્ય પંચે પણ તેમની હાજરીમાં સહી કરી હતી.એક આરોપી પણ ત્યાં હાજર હતો.તેને આરોપીના વ્યક્તિને કોઈ ઈજા થઈ હોય તેવું યાદ નહોતું.આ સાક્ષીએ કાર્યવાહીના કેસને ટેકો આપ્યો છે અને પંચનામાનું આંક ૪૩ આરોપીના કપડાંની વસૂલાત સૂચવે છે અને આંક ૪૪ એ પીડબ્લ્યુ દ્વારા છરીની રજૂઆત છે -૨. જ્યારે કે, પી. ડબલ્યુ.-૭ દિનેશભાઈ નાગજીભાઈ પરમારે કાર્યવાહીના કેસને ટેકો આપ્યો નથી.પી. ડબલ્યુ.-૮ ઈબ્રાહિમ ઉસ્માનભાઈ પરમાર જેની હાજરીમાં ગુનાના પંચનામાનું દ્રશ્ય દોરવામાં આવ્યું છે અને આરોપી દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી મોટરસાયકલ મળી આવી છે, તે ગુનાના પંચનામાના દ્રશ્યને આંશિક રીતે સમર્થન આપે છે.આ સાક્ષી અનુસાર, ત્રીજા મૂત્રમાર્ગ અને મુખ્ય પ્રવેશદ્વારનું અંતર લગભગ ૧૪ ફૂટ છે.તેમણે બચાવના સંસ્કરણને પણ સમર્થન આપ્યું છે કે પેશાબના પ્રવેશદ્વારની નજીક ઊભેલી કોઈપણ વ્યક્તિ પેશાબની જગ્યા જોઈ શકશે નહીં, ખાસ કરીને, ત્રીજી પેશાબની જગ્યા જ્યાંથી લોહીના ડાઘ મળી આવ્યા હતા.

જોકે, તપાસ એજન્સી માટે એક જ સાક્ષીઓ દ્વારા એકથી વધુ પંચનામા પર સહી કરવી ઈચ્છનીય નથી.જો કે, જો આવા પંચનામાઓ વધુ અંતર છોડ્યા વિના પરિણામે દોરવામાં આવે તો આવું કરવા માટે કોઈ પ્રતિબંધ નથી.

પી. ડબલ્યુ.-૬ મુકેશભાઈ લાભશંકર રાવલની જુબાની પરથી ખુલાસો થઈ શકે છે કે તેણે પંચનામા આંક ૪૩નું સમર્થન કર્યું છે જે આરોપીઓના કપડાંની વસૂલાત છે. જ્યારે કે, જ્યાં સુધી પી. ડબલ્યુ.-૨ દ્વારા ઉત્પાદિત છરી અને પી. ડબલ્યુ.-૨ વ્યક્તિ પરની ઇજાઓના પંચનામાની વાત છે, [જપ પ્રદર્શિત કરો] તેમણે તેને અડધો હૃદયથી ટેકો આપ્યો હતો. જ્યારે કે, અન્ય પંચોએ બિલકુલ ટેકો ન આપવાનું પસંદ કર્યું છે.

:: આંખના પુરાવા/દસ્તાવેજી પુરાવાઓની પ્રશંસા પર તારણ ::

સમગ્ર આંખના પુરાવાઓની કાળજીપૂર્વક તપાસ અને તેની યોગ્ય પ્રશંસા પર, જે ચિત્ર બહાર આવે છે તે એ છે કે ૧૭મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૧ની ઘટનાની તારીખે, પીડબ્લ્યુ-૨ અને પીડબ્લ્યુ-૩ને સુરક્ષા કર્મચારીઓ તરીકે તેમની ફરજ નિભાવતી વખતે પીડિત મૃતક લવજી તારસી અને અન્ય માનસિક રીતે વિકલાંગ આરોપી જીતુને ગઢડા કોર્ટમાં લઈ જવાની જરૂર હતી. કાર્યવાહી પૂર્ણ કર્યા પછી, તેમને પાછા લઈ જવાના હતા અને ભાવનગર જવા માટે બસમાં ચઢવા માટે ત્રણેય કોન્સ્ટેબલ આ બે આરોપીઓ સાથે ગઢડા એસટી બસ ડેપો પહોંચ્યા હતા. જ્યારે પીડિત મૃતકએ કુદરતી કોલમાં હાજરી આપવાની ઇચ્છા દર્શાવી હતી અને બંને આરોપીઓએ એક જ હાથકડી પહેરેલી હોવાથી, તેને ખોલવામાં આવી હતી અને પી. ડબલ્યુ.-૨ને સામંતભાઈ દ્વારા નિર્દેશિત કરવામાં આવી હતી, જે

તેની સાથે મૂત્રાલયમાં જવા માટે ત્રણ કોન્સ્ટેબલમાં સૌથી વરિષ્ઠ હતા. આ ઘટના મૂત્રાલયની અંદર બની હતી. ઘટના સ્થળના નિરીક્ષણ મેમોની નોંધ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે મૂત્રાલય અને શૌચાલયનો પ્રવેશ દ્વાર બાંધવામાં આવેલા માળખાની મધ્યમાં નથી પરંતુ તે તેની દક્ષિણ બાજુએ છે. સંરક્ષણ સંસ્કરણ ભારપૂર્વક જણાવે છે કે પ્રવેશદ્વાર પર ઊભેલી વ્યક્તિ પાણીની ટાંકીની હાજરીને કારણે આ ઘટનાના સાક્ષી બનવામાં અસમર્થ હશે, જે દશ્યને અવરોધે છે, સિવાય કે તે વ્યક્તિ પેશાબની અંદર પગ મૂકે.

નિરીક્ષણ અહેવાલ એ પુષ્કળ સ્પષ્ટ કરે છે કે પ્રવેશદ્વાર પર પરંતુ દક્ષિણ બાજુએ ઊભેલી વ્યક્તિ પણ છઠ્ઠા પેશાબ સુધી પેશાબની કલ્પના કરવાની સ્થિતિમાં હશે, જે છેલ્લો છે. સ્વીકાર્યું છે કે, આ ઘટના ત્રીજા એકમમાં બની હતી અને બચાવ પક્ષ દ્વારા પી. ડબલ્યુ. ૨ આ ઘટનાના નજરે જોનાર સાક્ષી ન હતા તેવા ફરિયાદી પક્ષના સકારાત્મક સંસ્કરણ પર હુમલો કરવાના તમામ સંભવિત પ્રયાસોને સહાનુભૂતિપૂર્વક નકારવાની જરૂર છે, કારણ કે ફરિયાદી પક્ષ ઘટના સમયે પી. ડબલ્યુ.-૨ અને પી. ડબલ્યુ.-૪ બંનેની હાજરી સાબિત કરવામાં સફળ થાય છે અને વધુમાં, સહાયક ટ્રાફિક નિયંત્રકના સંસ્કરણ પરથી પણ તે સ્પષ્ટ રીતે સ્થાપિત થાય છે કે તેઓ બંને હાજર હતા અને પી. ડબલ્યુ.-૨ માટે આ ઘટનાના નજરે જોવું શક્ય હતું. ઓટો રિક્ષા ચાલક જે ઘટના સમયે પી. ડબલ્યુ.-૪ હોવાના કુદરતી કોલમાં હાજરી આપવા ગયો હતો, તે પણ પેશાબની

અંદર બનેલી ઘટના અંગે સ્પષ્ટ હતો.પીડબ્લ્યુ-૨ને પણ તેના જમણા હાથમાં ઈજાઓ થઈ હતી.પી. ડબલ્યુ.-૨ દ્વારા તેની પાસેથી મુદ્દામલ છરી છીનવી લેવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હોવાથી આરોપી [એ૧] ને પણ ઈજાઓ પહોંચી હતી.ડોક્ટરે ઝપાઝપી દરમિયાન તેના હાથમાં થયેલી તમામ ઈજાઓની શક્યતા વિશે પણ અભિપ્રાય આપ્યો છે, જે સામુદાયિક આરોગ્ય કેન્દ્રના તબીબી અધિકારી દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રમાં ૨૨ માં પ્રતિબિંબિત થાય છે અને ખાસ કરીને જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ હુમલાખોર પાસેથી મુદ્દામલ છરી છીનવી લેવાનો પ્રયાસ કરે છે.

૧૯૮૯ (૨) જી. એલ. એચ. ૨૬૩માં ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ ભારવાડ જક્ષીભાઈ નાગરીભાઈ અને અન્યોના કેસમાં ડિવિઝન બેન્ચે આપેલા ચુકાદાની ફોજદારી સુનાવણીમાં પુરાવાઓની પ્રશંસા કરતી વખતે, ખાસ કરીને જ્યારે આ વિસ્તાર ગીચ વસ્તી ધરાવતો હોય ત્યારે પણ આ ઘટના માટે કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષી રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ રહેવાનો આરોપ હોય ત્યારે કેટલાક પાસાઓ ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ.અદાલતે એવું માન્યું હતું કે, તે ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષીના પુરાવાને નકારી કાઢવાનો અથવા તેના અથવા મૃતકના સંબંધીઓના પુરાવા પર શંકા કરવાનો આધાર નહીં હોય, જેઓ પુરાવા પર મૃતકની સાથે હતા અને જેમની હાજરી પર અન્ય કોઈ કારણસર શંકા કરી શકાતી નથી.તેથી, માત્ર એટલા માટે કે ફરિયાદી પક્ષ હત્યા અથવા ઘટનાના કહેવાતા સ્વતંત્ર સાક્ષીઓની તપાસ

કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે, તે ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓના પુરાવાને નકારી કાઢવાનો કોઈ આધાર રહેશે નહીં, જે ઘાયલ અથવા મૃતકના સંબંધી હોઈ શકે છે.

જેમ કે આ નિર્ણય પરથી વધુ નોંધ કરી શકાય છે, જો સંસ્કરણમાં અતિશયોક્તિ હોય, તો કોર્ટે તે અતિશયોક્તિનો ત્યાગ કરવાની જરૂર છે, પરંતુ તે ક્યારેય કાર્યવાહીના સમગ્ર સંસ્કરણને કાઢી નાખવાનો આધાર ન હોઈ શકે.

એ. આઈ. આર. ૧૯૭૨ એસ. સી. ૨૦૨૦માં નોંધાયેલા સોબરાહ વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે ભાગ્યે જ કોઈ એવા સાક્ષીને મળે છે કે જેના પુરાવામાં અસત્યનો કણ ન હોય અથવા કોઈપણ રીતે અતિશયોક્તિ, ભરતકામ અથવા શણગાર ન હોય. એ. આઈ. આર. ૧૯૮૮ એસ. સી. ૧૯૯૮માં નોંધાયેલા યુ. પી. વિરુદ્ધ અનિલ સિંહના કેસમાં આપવામાં આવેલા સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય રહેશે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે ન્યાયાધીશ માત્ર કોઈ નિર્દોષ વ્યક્તિને સજા ન થાય તે જોવા માટે ફોજદારી સુનાવણીની અધ્યક્ષતા કરતા નથી, પરંતુ ન્યાયાધીશ એ જોવા માટે પણ અધ્યક્ષતા કરે છે કે દોષિત વ્યક્તિ છટકી ન જાય. એક બીજા જેટલું જ મહત્વપૂર્ણ છે.

૧૯૮૨માં નોંધાયેલા રામવિલાસ અને અન્યો વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્યના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે પ્રમાણિક સાક્ષીના કિસ્સામાં પણ ચોક્કસ તફાવત અને વિસંગતતાઓ હોવી જરૂરી છે.જો કે, જ્યાં સુધી તેઓ ભૌતિક ન હોય ત્યાં સુધી તેમને અવિશ્વાસ કરવાની જરૂર નથી.આ સંબંધમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે, "એકમાં ફોલ્સસ, સર્વવ્યાપીમાં ફોલ્સસ એ ન તો સાચો નિયમ અથવા કાયદો છે અને ન તો વ્યવહારનો નિયમ છે કારણ કે ભાગ્યે જ કોઈ એવા સાક્ષીને મળે છે કે જેના પુરાવામાં અસત્યનો કણ ન હોય અથવા, કોઈ પણ સંજોગોમાં, અતિશયોકિતઓ, ભરતકામ અથવા શણગાર હોય.મોટાભાગના કિસ્સાઓમાં, જ્યારે સાક્ષીઓને વિગતો વિશે પૂછવામાં આવે છે, ત્યારે સોહરાબ વિરુદ્ધ એમ. પી. [સુપ્રા] ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના તેમના લોર્ડશીપ્સ દ્વારા દર્શાવ્યા મુજબ, તેઓએ સાક્ષી આપેલી મુખ્ય ઘટનાના સંદર્ભમાં તેમના પુરાવા સ્વીકારવામાં નહીં આવે તેવા ડરથી, કેટલાક જવાબ આપવાનું સાહસ કરે છે, જે જરૂરી નથી કે સાચા અથવા સુસંગત હોય.વિગતોમાં કેટલાક મતભેદો અને વિસંગતતાઓ સામાન્ય રીતે પ્રામાણિક સાક્ષીઓના કિસ્સામાં જોવા મળે છે અને, જ્યાં સુધી તે સામગ્રી ન હોય ત્યાં સુધી, તેમને અવિશ્વાસ કરવાની જરૂર નથી અને તે અદાલત માટે પણ ખુલ્લું છે કે તે સાક્ષીના પુરાવાના એક ભાગને સ્વીકારે અને બાકીના ભાગને નકારી કાઢે.વર્તમાન કેસના સંજોગોમાં, આ ફકરાની શરૂઆતમાં ઉપર ઉલ્લેખિત શ્રીમતી ગંગાદેવીની [પી.

ડબલ્યુ.-૭] આવૃત્તિઓ પર અવિશ્વાસ કરવાનું આપણને પૂરતું કારણ દેખાતું નથી.”

ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ ભરવાડ જક્ષીભાઈ નાગરીભાઈ [સુપ્રા] ના કેસમાં આ અદાલતે આપેલા ચુકાદા મુજબ, જ્યારે પણ સાક્ષીઓના નિવેદનની પ્રશંસા કરવાની જરૂર પડે છે, ત્યારે અદાલત સાક્ષીઓના અતિશયોક્તિભર્યા વલણ અને સંપૂર્ણ-સાબિતી કેસ બનાવવાના વલણથી અજાણ ન હોઈ શકે. સત્ય સુધી પહોંચવા માટે આવી અતિશયોક્તિનું વિભાજન કરવું જરૂરી છે.

ચર્ચા પરથી તે ખૂબ જ સ્પષ્ટ છે કે ટ્રાયલ કોર્ટનો ચુકાદો કાયદામાં તેમજ પુરાવાની કદરમાં વિકૃત છે અને તે ખોટા અભિગમથી પીડાય છે. આ અદાલત જાણે છે કે નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામેની અપીલ પર કાર્યવાહી કરતી વખતે, આ અદાલત દ્વારા દખલગીરી ત્યારે જ ન્યાયી છે જ્યારે પુરાવાની પ્રશંસા કરવામાં વિકૃતિ અને માત્ર અન્ય દ્રષ્ટિકોણની શક્યતા વચ્ચે સ્પષ્ટ તફાવત રાખવામાં આવે. આ અદાલતે એ. આઈ. આર. ૨૦૧૨ એસ. સી. ૧૨૯૨ માં નોંધાયેલા શ્રીરામપુરમ પી. એસ. અને અન્ય દ્વારા ગોવિંદરાજુ @ગોવિંદા વિરુદ્ધ રાજ્યના કેસમાં કાયદાના મુદ્દા અને/અથવા પુરાવાની પ્રશંસા સંબંધિત વિકૃતિના પાસાઓ નોંધવાની જરૂર છે. આ ચોક્કસપણે હસ્તક્ષેપને લાયક કેસ

છે, માત્ર અન્ય ઢ્રષ્ટિકોણની સંભાવનાને કારણે નહીં, પરંતુ ચુકાદાને ખોટી પ્રશંસાથી પીડાય છે.

ટ્રાયલ કોર્ટે પી. ડબલ્યુ.-૨ અને અન્ય પોલીસ કર્મચારીઓના નિવેદનને અનિવાર્યપણે આ આધાર પર નકારી કાઢ્યું છે કે પી. ડબલ્યુ.-૨ વિશ્વાસપાત્ર નથી-કેટલાક સાક્ષી છે, ચુકાદામાં વિગતવાર કારણો માટે.અહીં ઉલ્લેખ કર્યો છે તેમ-ઉપર, આંખના સાક્ષીઓના સંસ્કરણમાં અતિશયોકિત, ભરતકામ અથવા શાણગાર હોવા નિશ્ચિત છે.પ્રમાણિક સાક્ષીઓના કિસ્સામાં પણ ઘણીવાર મતભેદો અને વિસંગતતાઓ જોવા મળે છે.જ્યાં સુધી તે ખૂબ જ ભૌતિક ન હોય ત્યાં સુધી, આવૃત્તિઓને નકારી શકાય નહીં અને ફેંકી ન શકાય.વધુ ખાસ રીતે, જ્યારે આ સાક્ષીઓ એસ્કોર્ટની તેમની સત્તાવાર ફરજ બજાવી રહ્યા હતા અને તેમના ઉપરી અધિકારી કથિત રીતે હત્યાના કેસમાં સામેલ હતા, ત્યારે તેમની હાજરીમાં તેમની હત્યા કરવામાં આવી હતી.પીડિત [આરોપી] ને હાથકડી પહેરાવ્યા વિના છોડી દેવું તેમના માટે અસ્વીકાર્ય હતું અને તેઓએ તેમની ક્રિયાઓને ન્યાયી ઠેરવતી વખતે પ્રક્રિયામાં વિસંગતતાઓ ઉભી કરતી આવૃત્તિને અતિશયોકિતભર્યું અને રજૂ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો.જો આવી પૃષ્ઠભૂમિ મનમાં જન્મી હોત, તો સમગ્ર પુરાવાને બાજુ પર મૂકી શકાયો ન હોત.આ ઘટનામાં એ-૧ને સ્પષ્ટપણે સામેલ કરવા માટે જબરજસ્ત પુરાવા છે જેની ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અવગણના કરવામાં આવે છે.માત્ર અદાલતમાંથી તેની હાજરી જ નહીં; ભોગ

બનનારની રજૂઆતના સમયે સ્થાપિત થાય છે, પરંતુ અહીં ઉપર ચર્ચા કરાયેલા મૌખિક અને આંખના પુરાવાઓ, એ-૧ હુમલાખોર હોવાની શંકાની ઝલક છોડશે નહીં.અદાલતે અતિશયોક્તિપૂર્ણ નિવેદન સાથે પી. ડબલ્યુ.-૨ ને સાક્ષી તરીકે સાબિત કરવાના તેના પ્રયાસમાં તેને સંપૂર્ણપણે નકારી કાઢ્યો છે, તેમ છતાં ગુનાના સ્થળની મુલાકાતના અહેવાલથી પણ વ્યક્તિ માટે મૂત્રમાર્ગની અંદર થતી ઘટનાને નજરે જોવાનું શક્ય બન્યું છે.પુરાવાઓની પ્રશંસા કરવાના સારી રીતે સ્થાપિત સિદ્ધાંતો, જો મનમાં જન્મે છે, તો ચુકાદા અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશમાં ચોક્કસપણે હસ્તક્ષેપની જરૂર છે.

પીડબ્લ્યુ-૨ અનુસાર, તે જલદી મૂત્રમાર્ગમાં પ્રવેશ્યો ન હતો, તે વ્યક્તિ ખુફી છરી સાથે દોડતી જોવા મળી હતી.જે શંકા ઉઠાવવામાં આવી છે તે મુખ્યત્વે આ સાક્ષીની હાજરી અને તે સમયે જ્યારે આવું થયું છે તેની સાથે સંબંધિત છે.ફરીથી, મૂત્રમાર્ગમાં પ્રવેશ કરતી વખતે, લોહીના નિશાન જોવા મળ્યા હતા અને અન્યથા લોહી ત્રીજા મૂત્રમાર્ગની નજીક જોવા મળે છે.વધુ એક શંકા જે ઉઠાવવામાં આવી છે તે છે-મૃતકના ખાલી મૂત્રાશયમાંથી કે જો વ્યક્તિએ પેશાબ કર્યો હોય અને પછી તેના પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હોય, તો પીડબ્લ્યુ-૨નું સંસ્કરણ ખોટું સાબિત થાય છે કારણ કે તેણે કહ્યું છે કે તરત જ પ્રવેશદ્વાર પર આવો હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો.

આ બંને સાક્ષીઓના સંપૂર્ણ સંસ્કરણની જો પ્રશંસા કરવામાં આવે તો તેમાં કોઈ જૂઠાણું હોય તેવું લાગતું નથી.પી. ડબલ્યુ.-૨ અને પી. ડબલ્યુ.-૩ એ આરોપીઓને અડ્યા વિના છોડી દેવાના નહોતા.પરંતુ, તે જ સમયે, જ્યારે આરોપી ક્યાંય ભાગી જવાની કોઈ શક્યતા ન હતી, ત્યારે તેને કુદરતી કોલમાં હાજરી આપવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, પી ડબલ્યુ-૨ ચુરિનલ્સના પ્રવેશદ્વાર પર ઊભેલી ઘટનાને જોવા માટે સક્ષમ હતી.જ્યારે બેવડી હત્યાના આરોપનો સામનો કરી રહેલા પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટરની હત્યા કરવામાં આવી હોય, ત્યારે તે પણ પી. ડબલ્યુ.-૨ ને તેની પોતાની નોકરી બચાવવા માટે તેના સંસ્કરણમાં ખાતરી કરશે કે તેણે વ્યક્તિને એક ક્ષણ માટે પણ અડ્યા વિના છોડી દીધી નથી.તે શક્ય છે કે તેના પેશાબ કર્યા પછી અને જ્યારે તે ત્યાંથી બહાર આવી રહ્યો હતો, ત્યારે તેના પર આવો હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો અને તેથી, તેનું મૂત્રાશય ખાલી હોઈ શકે છે.ખાનગી ફરિયાદી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી પાંડ્યાનું કહેવું કે આ હુમલો પણ કુદરતી રીતે પેશાબને શક્ય બનાવશે તે પણ સ્વીકાર્ય છે.કોઈ પણ સંજોગોમાં, આ પાસાને આંખના સાક્ષીના સ્પષ્ટ સંસ્કરણને કાઢી નાખવા માટે અનુચિત ભાર આપી શકાતો નથી, જે હકીકતમાં, પીડિતાને બચાવવાના પ્રયાસમાં અને આરોપી એટલે કે તેને પકડવાના પ્રયાસમાં પણ ઘાયલ થયો હતો., એ-૧.આરોપી નંબર ૧ કુદરતી કોલમાં હાજરી આપવા ગયો હોવાનું કહેવાય છે અને જેને ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યો હોવાનો આરોપ છે.પોલીસ સાથે કોઈ દુશ્મનાવટની ગેરહાજરીમાં અને

મૃતક-પી. એસ. આઈ. ના હાથે મૃત્યુ પામેલા પીડિત સાથેના તેના નજીકના સંબંધોને ધ્યાનમાં લેતા, બચાવનું આ સંસ્કરણ બિલકુલ સ્વાદિષ્ટ લાગતું નથી. આરોપીના જમણા હાથમાં ઈજાઓ થઈ છે.તે પીડબ્લ્યુ-૨નું સંસ્કરણ છે કે તેની પાસેથી છરી છીનવવાના પ્રયાસમાં, વ્યક્તિએ તેના ડાબા હાથથી પ્રતિકાર કર્યો હતો અને નિષ્ણાતના જણાવ્યા અનુસાર, મુદ્દમલ લેખ નંબર ૬-છરીથી આવી ઈજાઓ સાક્ષી દ્વારા વર્ણવવામાં આવેલી અને સમજાવવામાં આવેલી મારામારીમાં શક્ય છે.વધુમાં, પી. ડબલ્યુ.-૪ મેહભાઈ મહેરાબાઈ, એક સ્વતંત્ર વ્યક્તિએ પણ પીડિત પર હુમલાના નજરે જોનાર સાક્ષી તરીકે આ સંસ્કરણનું સમર્થન કર્યું હતું.એસટી ડેપોના સહાયક નિયંત્રક સંપૂર્ણપણે સ્વતંત્ર સાક્ષી હોવાથી તેમની પાસે પી. ડબલ્યુ.-૨ અને પી. ડબલ્યુ.-૩ની હાજરી અને ઘટનાના સ્થળેથી જ આરોપી [એ. ૧] ને પકડવા અંગે સ્પષ્ટ વલણ ધરાવતા કોઈપણ આરોપી સામે કાર્યવાહી કરવા માટે કોઈ કુહાડી નહોતી.આરોપી [એ૧] ને ગઢડા ખાતે એસટી ડેપોના સહાયક નિયંત્રકની ઓફિસ [કેબિન] માં પણ બેસાડવામાં આવ્યો હતો, જેને ટીઆઈ પરેડ માટે બોલાવવામાં આવ્યો ન હતો, પરંતુ તે વ્યક્તિ તેની પોતાની ઓફિસમાં જ બેસતો રહ્યો હતો.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, તે થોડો મોટો હતો અને તે વર્ણન તેમના દ્વારા અને મોટાભાગના સાક્ષીઓ દ્વારા આપવામાં આવતું રહ્યું, જેમણે તેને જોયો હતો; જેમાં મૃતકના ભાઈનો પણ સમાવેશ થાય છે, જેમણે તેને ગાઢાડા દરબારના પરિસરની બહાર પણ આરોપી નંબર ૨ સાથે બેઠો જોયો હતો.

અહીં ઉપર થયેલી ચર્ચાના પ્રકાશમાં, એવું કહી શકાય કે બંને પોલીસ સાક્ષીઓ ઘટનાના સમયે તેમની ફરજ બજાવી રહ્યા હતા અને જો તેમના અભિગમમાં કેટલીક અતિશયોક્તિ જોવા મળે, તો તે ભાગ્યે જ મામલાના મૂળ સુધી જાય છે. ત્રણેય પોલીસ કર્મચારીઓ એસ્કોર્ટ ફરજ પર હતા અને તેમને ગાઢાડા અદાલતમાં રજૂ કર્યા બાદ આરોપીઓની કસ્ટડી સોંપવાની જરૂર હતી. પુનરાવર્તનની કિંમત પર, એ નોંધવું જરૂરી છે કે તેમની ફરજ દરમિયાન જ્યારે તેઓ ગઢાડા બસ ડેપો પહોંચ્યા, ત્યારે એક આરોપીનું મૃત્યુ થયું હતું, જે સ્વીકાર્યું છે કે હત્યા સમાન ગુનાહિત હત્યા છે. પીડિત કુદરતી કોલ પર ધ્યાન આપવા ઈચ્છતો હતો અને જ્યારે તે પેશાબની અંદર ગયો, ત્યારે એક માણસ છરી સાથે તેને મારતો જોવા મળ્યો અને તે નીચે પડી ગયો અને જ્યારે તેને હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો, ત્યારે તેને મૃત જાહેર કરવામાં આવ્યો. તેને શારીરિક રીતે ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો અને તેને બહાર લાવવામાં આવ્યો હતો અને તેને હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો. તે ગંભીર રીતે ઘાયલ થયો હતો અને પ્રવેશદ્વાર પર શરીરને આરામ કરતી વખતે લોહીના નિશાન જોવા મળે છે, તેનાથી ગુનાનું દ્રશ્ય બદલાતું નથી.

ફરીથી, ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓના સંસ્કરણમાં, તે ખૂબ જ સ્પષ્ટ થઈ ગયું છે કે ઘટના પછી તરત જ, એ-૧ એ તેની વધારાની ન્યાયિક કબૂલાતમાં

પણ જણાવ્યું છે કે તે પીડિતાનો પ્રથમ પિતરાઈ ભાઈ છે, જેની હત્યા મૃતક પીએસઆઈ-લવજીભાઈ દ્વારા કરવામાં આવી હોવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો, જે તાત્કાલિક કેસમાં પીડિત હતા.તેના પિતરાઈ ભાઈ અને કાકાની પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે પીડિત દ્વારા હત્યા કરવામાં આવી હતી.પીડિત તે આરોપોનો સામનો કરી રહ્યો હતો અને તેનો કેસ કોર્ટ ઓફ સેશન્સને સોંપવાનો હતો.તે વિના પણ, આવા સંબંધો ભાગ્યે જ વિવાદમાં હોય છે.ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા એક ખૂબ જ મજબૂત હેતુ સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે.મૃતકના કથિત કૃત્યથી વ્યથિત એવો યોગ્ય તકની રાહ જોતો હતો.ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી અને મૃતકના મોટા ભાઈએ પણ કોર્ટની બહાર એવો સાથે એરને જોયો હતો અને આમ, તેણે અગાઉથી સારી રીતે આયોજન કર્યું હોવાનું જણાય છે અને પીડિતાને ગઢડા એસટી ડેપોમાં લઈ જનાર પોલીસ પક્ષને પણ અનુસર્યો હતો.જ્યારે વ્યક્તિ ઘાતક હથિયારથી સજ્જ હતી, છરી હોવાથી, છાતી અને શરીરના અન્ય મહત્વપૂર્ણ ભાગો પર પ્રહારો કરતી હતી, ત્યારે નિષ્ણાતના જણાવ્યા અનુસાર, આવી ઈજાઓ પ્રકૃતિના સામાન્ય માર્ગમાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી હતી.આમ, ફરિયાદી પક્ષે વાજબી શંકાની બહાર એવો (મંજી) ની હત્યાના ગુનાહિત હત્યાના કૃત્યમાં સંડોવણી સાબિત કરી છે.પંચોની હાજરીમાં તપાસ એજન્સી દ્વારા દોરવામાં આવેલા પંચનામા અને ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના અહેવાલ દ્વારા આ વધુ મજબૂત બને છે, જે મૃતકના લોહીની હાજરીને વધુ સમર્થન આપે છે, જે ગ્રુપ "બી" હતું અને મૃતકના લોહીની હાજરી એ-૧ના બુ-શર્ટ પર તેમજ

પીડબ્લ્યુના કપડા પર પણ મળી આવી હતી.૨. પંચનામાના દ્રશ્યમાં પણ આવું લોહી જોવા મળે છે.પોસ્ટમોર્ટમ નોટ સ્પષ્ટપણે તારણ કાઢે છે કે વ્યક્તિનું મૃત્યુ તેમાં નોંધાયેલી ઈજાઓને કારણે થયું છે.આમ, મૃતકના શરીરના મહત્વપૂર્ણ અંગોને લક્ષ્યમાં રાખીને ઘાતક હથિયારથી આડેઘડ પ્રહારો કરવામાં આવે છે, વ્યક્તિ દ્વારા પસંદ કરેલ સ્થળ અને સમય એ સુનિશ્ચિત કરે છે કે મૃતકને ભાગી જવાની કોઈ તક નહીં મળે કારણ કે તે સ્થળે કોઈ વિશાળ દ્વાર ન હતું અને ન તો તેના માટે ક્યાંય ભાગી જવું શક્ય હતું.કાલક્રમિક રીતે તમામ ઘટનાઓ, જો નજીકથી તપાસ કરવામાં આવે અને પ્રશંસા કરવામાં આવે, તો આ માત્ર એ ૧ ના નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જાય છે જે મૃતકની હત્યાનું કૃત્ય કરવાના કાર્યવાહી દ્વારા સાબિત થયું છે.

તદનુસાર આ અપીલ સફળ થાય છે.નિયમ નિસીને નિરપેક્ષ બનાવવામાં આવ્યો.

ક્રિમિનલ રીવિઝન નંબર ૩૭૦/૧૯૯૭ ને મંજૂરી છે.પ્રતિવાદીને સજાના પાસા પર સાંભળવામાં આવશે.

{રવિ આર. ત્રિપાઠી, જે.}

{શ્રીમતી સોનિયા ગોકાની, જે.}

આગળનો આદેશ: ઝમે ૨૦૧૫

આત્મસમર્પણ કરવાના સમયના પ્રશ્ન પર, આરોપીના વિદ્વાન વકીલ અને વિદ્વાન એપીપી એક દિવસનો સમય માંગે છે.માત્ર આ હેતુ માટે, આ બાબત આવતીકાલે રાખવામાં આવે છે.

{રવિ આર. ત્રિપાઠી, જે.}

{શ્રીમતી સોનિયા ગોકાની, જે.}

આગળનો આદેશ:પમે ૨૦૧૫

પ્રતિસ્પર્ધી વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી જીગર જી ગઢવી; અપીલકર્તા-રાજ્ય વતી વિદ્વાન એપીપી સુશ્રી ચેતના શાહ અને ફરિયાદી વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી અસીમ પંડ્યાને સાંભળ્યાં.

ફાંસીની સજા આપવા માટે આ દુર્લભતમ કેસ નથી. આરોપીએ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ ગુનો કર્યો હોવાથી, તેને ૧૦૦૦૦ રૂપિયાના દંડ સાથે આજીવન કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે; ડિફેન્ડમાં, એક વર્ષ માટે સરળ કેદની સજા ભોગવવી પડે છે. દંડની રકમમાંથી ૫૦૦૦ રૂપિયાની રકમ મૃતકની વિધવા લવજી તલશી લખાનીને ચૂકવવામાં આવશે.

વિદ્વાન વકીલ શ્રી જિગર ગઢવીએ રજૂઆત કરી હતી કે પ્રતિવાદીને ૧૭મી જૂન ૧૯૯૭ના ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો, આરોપી-દોષિત સુરત ખાતે જીવનમાં સ્થાયી થયો છે, તેની પોતાની ફેક્ટરી અને પશુઓ પણ છે, જેના દ્વારા તે નવ સભ્યો ધરાવતા તેના પરિવારને ટેકો આપે છે. હાલની સજા તેમના માટે આંચકો છે, અને તેથી, વિદ્વાન વકીલે વિનંતી કરી છે કે કોર્ટ આત્મસમર્પણ કરવા માટે થોડો વાજબી સમય આપવા માટે પૂરતી દયાળુ હોય જેથી તે સમયગાળા દરમિયાન તે માત્ર આત્મસમર્પણ માટે જ તૈયાર ન થાય, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતનો સંપર્ક કરવાની વ્યવસ્થા પણ કરે અને તેની પારિવારિક બાબતોનું સંચાલન પણ કરે જેથી તેનો પરિવાર નિરાધાર ન બને.

અદાલત એ હકીકતથી વાકેફ છે કે આ ઘટના વર્ષ ૧૯૯૧ની છે અને નિર્દોષ જાહેર કરવાની ઘટના ૧૭મી જૂન ૧૯૯૭ના રોજ નોંધવામાં આવી હતી અને

અપીલ ૧૫મી ડિસેમ્બર ૧૯૯૭ના રોજ સ્વીકારવામાં આવી હતી અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના તે આદેશને પગલે દોષિત જામીન પર છે.પ્રતિવાદીએ ચોક્કસપણે તેના ઘરને વ્યવસ્થિત રાખવાની જરૂર પડશે અને તેની બાબતોને એવી રીતે બનાવવાની પણ જરૂર પડશે કે જે પરિવારની જરૂરિયાતોને અનુકૂળ હોય.તે સાચું છે કે ૯ સભ્યો ધરાવતો પરિવાર વિવિધ જવાબદારીઓની સંડોવણી ધરાવશે, અને તેથી, વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી વિનંતી ગેરવાજબી નથી.તેથી, આ અદાલત તેને આત્મસમર્પણ કરવા માટે ત્રીસ દિવસનો સમય આપવાનું યોગ્ય માને છે.આ સમયગાળો પૂરો થયા પછી તેણે સંબંધિત અદાલત સમક્ષ આત્મસમર્પણ કરવું પડશે અને જો તે આત્મસમર્પણ કરવામાં નિષ્ફળ જશે તો કોર્ટે કાયદા અનુસાર યોગ્ય કાર્યવાહી કરવી પડશે.જે સમયગાળા દરમિયાન અમે આત્મસમર્પણ કરવા માટે સમય આપ્યો છે, તે જ બંધન ચાલુ રહે છે.

આ તે સમય છે જ્યારે આપણે ન્યાયમિત્ર તરીકે શ્રી જીગર જી ગઢવી દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવેલી સેવાઓ માટે પ્રશંસાના શબ્દો મૂકવા જોઈએ.રાજ્ય સરકારને વિદ્વાન વકીલ શ્રી જીગર જી ગાધવીને તેમની મૂલ્યવાન સેવાઓની પ્રશંસાના પ્રતીક તરીકે ૭૦૦૦ રૂપિયા માનદ વેતન તરીકે ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે.

{રવિ આર. ત્રિપાઠી, જે.}

વિષય :

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.